

KOPER — 10. APRILA 1959

GOTOVINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO VIII. — ŠTEV. 14

Izhaja vsak petek. Izdaja Casopisno založniško podjetje Primorski tisk Koper. Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celotna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo letno 1000 din ali 3,5 dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilog Uradni vestnik okraja Koper prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

BOGATI PROGRAMI ZA PRAZNOVANJE JUBILEJA DELAVSKEGA GIBANJA V JUGOSLAVIJI

Bliža se velika oblethnica

Od dne do dne se po vsem našem okraju stopnjujejo priprave za kar najbolj slavnostno proslavo 40-letnice KPJ

Od dne do dne se po vsem našem okraju stopnjujejo priprave za kar najbolj slavnostno proslavo 40-letnice KPJ

Na povabilo okrajnega odbora za proslavo 40-letnice KPJ so se te dni sestali v Kopru vsi predsedniki občinskih odborov za to proslavo v našem okraju, ki so se dogovorili za vrsto krajevnih proslav na našem področju, predvsem pa za kar najbolj svečane in po vsebin

bogate osrednje proslave po vseh občinskih centrih.

Na sestanku je bilo sklenjeno, da bodo na jubilejni dan ustanovitve KPJ, t. j. 19. aprila, povsod po našem okraju, kjerkoli je to mogoče, organizirali množično spremjanje glavne proslave v Beogradu, ki se bo pričela tega dne ob 9. uri in na kateri bo govoril tov. Tito, po svečani seji CK ZKJ pa bodo naši ljudje spremljali množični miting, ki bo na mestu, kjer je bil ustanovni kongres KPJ, in poslušali bodo govor tov. Aleksandra Rankovića. To množično spremjanje glavne proslave, všeči umetniško akademijo, ki bo 19. aprila t. l. v Beogradu s pričetkom ob 20. uri, bodo občinski odbori za proslavo 40-letnice KPJ po možnosti organizirali s pomočjo vseh razpoložljivih televizijskih in radijskih aparatov v okraju ter s pomočjo ozvočenja vseh naših večjih krajev. Prav tako bodo naslednjega dne popoldne organizirali

občinski odbori množično spremjanje množičnega mitinga s Trga revolucije v Ljubljani, kjer bo govoril tov. Franc Leskošek - Luka, zvečer tega dne pa bodo sledili republiški centralni akademiji, kar vse bosta prav tako prenašali radijska in televizijska mreža.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Planina pri Postojni je zadnje večje naselje koprskega okraja, kjer na vzhodu ta meji na ljubljanski okraj. Tudi v Planini se kot povsod drugod staro in mlado pripravlja na čimborj slovensko praznovanje slavne oblethnice KPJ

RAZPRAVA O PREDLOGU DRUŽBENEGA PLANA KOPRSKE OBČINE TER O UVAJANJU DVOJEZNOSTI NA KOPRSKEM

O družbenem planu in proračunu

V torek je bila v Kopru načelna razprava o predlogu občinskega družbenega plana in proračuna za letošnje leto. V razpravi so sodelovali odborniki Občinskega ljudskega odbora Koper, člani občinskega komiteja ZKS, občinskega odbora SZDL, občinskih svetov ter načelniki oddelkov ObLO. Po poročilu

podpredsednika občine Marka Rajnerja o osnovnih značilnostih osnutka občinskega družbenega plana in proračuna so bili dani dopolnilni predlogi, sekretar OK ZKS koper Albert Jakopič-Kajtimir pa je poudaril načelo, da spričo obilice potreb in skromnih proračunske možnosti v kar največji meri poskrbijo občani sami, da bodo tudi z lastno prizadevnostjo prispevali k uresničitvi številnih nalog in žej.

O tem osnutku pa te dni že razpravljajo tudi zbori volivcev, ki dajo številne kritične in konkretne predloge za razne popravke oziroma dopolnila. Ko bodo zbrana vsa priporočila, bodo izdelani

dokončen predlog občinskega družbenega plana in proračuna za leto 1959, o katerem bo v sredo, 15. t. m. razpravljal občinski ljudski odbor.

Nato je sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtimir govoril o bližnjih uvedbi dvojezičnega šolstva v vseh tistih krajih obalnih občin, kjer živi italijanska manjšina. Ta uvedba delnega reformiranja šolstva je po besedah tovariša Kajtimira ponovna potrditev naših teženj po zbljanju med narodi in po priznanju nacionalne pripadnosti kateregakoli našega državljan. Dejal je, da že tri leta težijo naši (Konec na 2. strani)

OBČNI ZBOR OKRAJNE ZVEZE TVD PARTIZAN

Nadaljevati po tovarnah in vaseh

Ob številni udeležbi delegatov je bil pretekli teden v Kopru redni letni občni zbor okrajne zveze TVD PARTIZAN. Na njem so pregledali lanskoto delo in se posmenili o prihodnjih načrtih. Glavni sklep občnega zборa je bil vsekakor ta, da je treba nadaljevati s prizadevanji, da bi se telesna vzgoja še bolj razširila po tovarnah in vaseh. V tem smislu sta

govorila tudi gosti: sekretar okrajnega komiteja ZKS v Kopru Albert Jakopič-Kajtimir in član Izvršnega odbora republike zveze TVD Partizan Tomaz Savnik.

Iz poročila, ki ga je okrajna zveza razdelila članstvu še pred začetkom občnega zborja, je bilo razvidno, da je v koprskem okraju trenutno 25 društev Partizan in dva vaška aktivna (Jelšane in Pregarje). Članov je 3800, kar je vsekakor premalo, saj je kmaj vsak trideset prvečalec okraja član Partizana. Prav zato bo letos potrebno število članstva povečati, pričemer se bo treba usmeriti predvsem na tovarne in podeželje. V razpravi so posamezni delegati naglašili, da bo potrebno v vsaki vasi in tovarni ustaviti aktiv telesnovzgojnega društva.

Ko so govorili o raznih težavah v družtvih, so omenili predvsem posmanjanje vaditeljskega kadra ter televadnic in igrišč. Letos bodo nadaljevali s tečaji, na katerih si bodo vaditelji pridobili začetno znanje ali nadaljnjo izpopolnitve. Glede televadnic in igrišč pa se prav tako obeta napredek, saj si bodo delno pomagali s sredstvi nabiralne akcije, delno pa s prostovoljnim delom.

Med lanskimi največjimi uspehi je treba omeniti okrajni festival telesne kulture ter številno udeležbo na štافت mladosti, jačanskem teku in poходu ob žici okupirane Ljubljane. V večini društev so se zelo razširile športne igre, hkrati pa so poprestili splošne vaje in vaje na orodjih. V tem pogledu se je zlasti odlikoval koprski Partizan. Pohvaliti pa je treba tudi odlično društvo v Piranu, ki je osvojilo pokal Ljudske pravice ter Postojno. Zaradi premajhne prizadevnosti društvenih odborov pa so nezadovoljivo delali na Plivki, v Dvorih nad Izolo, v Lokvah pri Divači ter na Skofijah.

V razpravi je govoril tudi sekretar okrajnega komiteja ZKS v Kopru Albert Jakopič-Kajtimir. Naglasil je pomen telesne vzgoje v našem družstvu (Nadaljevanje na 11. strani)

IZVOLJEN JE NOV OBČINSKI LJUDSKI ODBOR V SEŽANI

Uspehi v kmetijstvu na Krasu kličejo na novo delo

Volitve so potekale v redu in izvoljena sta oba zabora novega Občinskega ljudskega odbora Sežana. S to ugotovitvijo je zaključeno poglavje združevanja občin Sežana, Divača in Komen.

Preteklo nedeljo so v sežanski občini zaključili volitve v obe ob-

činski predstavniki telesi — v občinski zbor in v zbor proizvajalcev. Volitve v prvem zboru so bile 29. marca, v skupino industrije, trgovine in obrti 2. aprila, v skupino kmetijstva pa 5. aprila.

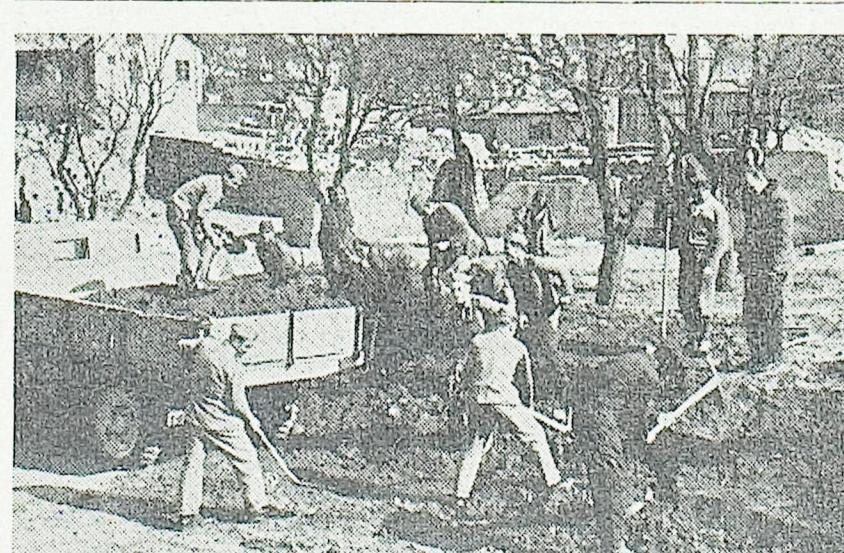
Volilna udeležba je bila vsakokrat zelo dobra. Pri volitvah v

občinski zbor je znašala 93,6 odstotka, v skupino industrije, trgovine in obrti 93,2 odstotka, v skupino kmetijstva pa 97,5 odstotka.

Nov občinski ljudski odbor Sežana šteje skupno 56 odbornikov — občinski zbor 31, zbor proizvajalcev pa 31, od tega industrijska skupina 19, kmetijska pa 6 odbornikov.

Nedeljskim volitvam v kmetijsko skupino dajejo posebno obvezje uspehi, ki so jih kmetijske zadruge dosegle potem, ko so svojo dejavnost v glavnem usmerile v kmetijsko proizvodnjo. Zadruge so nabavile štiri traktorje, ki so bili doslej stoddostotno izkorjenjeni. Sklenjenih je bilo 420 pogodb, na osnovi katerih so kmetje s sodelovanjem KZ pognojili preko 300 ha travnikov. V KZ Sežana, Tomaj in Dutovlje so kmetje s pomočjo KZ obnovili 12 ha vinogradov. Člani KZ na Barki pa so prav te dni v kooperaciji s KZ Vreme obnovili sadnjak na površini 6 ha s tem, da so posekali staro sadno drevo in nasadili 1700 čepljevih sadik. Ti in še vrsta drugih uspehov v kmetijstvu kažejo, da imajo tudi kmetijske zadruge na Krasu dobre pogoje za povečanje kmetijske proizvodnje in s tem za dvig narodnega dohodka v kmetijstvu.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Minulo nedeljo so v Postojni prednjaci v prostovoljnem delu za oprešavo mesta mladinci predvojaške vzgoje in pripadniki JLA, ki jih vidimo na sliki. Dela izvajajo vse skupine prostovoljcev tudi v Postojni v čast 40. oblethnice ustanovitve KPJ.

JUBILEJNE ZNAČKE ZA 40-LETNICO KPJ

Občinski odbori za proslavo 40-letnice KPJ razpolagajo z določeno količino okusno izdelanih znakov v spomin na jubilejno leto ob 40-letnici KPJ. Značke so na razpolago po dln 100 vsem članom ZKJ, nabavijo in nosijo pa jih lahko tudi nečlani.

Svetovna POSVETU

Tudi Montgomery potuje v Moskvo

Britanski feldmaršal Montgomery bo v kratkem obiskal Sovjetsko zvezo in moskovski časopisi podčrtavajo Montgomeyjevo mnenje, da je treba zavzeti prožnejše stališče do nemškega vprašanja, do reševanja evropske kolektivne varnosti in do postopnega zmanjšanja vojaških sil v Srednjem Evropi. Feldmaršal Montgomery se bo sestal s Hruščevom in verjetno tudi s podpredsednikom sovjetske vlade Mikojanom ter zunanjim ministrom Malinovskim.

Zahodni komunisti proti skupnemu tržišču

V Bruslju so objavili komunike Komunističnih partij šestih državljanov Skupnega evropskega tržišča. Komuniki poudarja, da bi bilo nujno potrebno ukiniti Skupnost za premog in jeklo ter preprečiti uveljavljanje sporazuma o skupnem tržišču. Nadalje omenja, da so takšne organizacije škodljive sproščenemu gospodarskemu napredku in ogrožajo neodvisnost nekaterih držav.

Atlantska zveza za enotno stališče

V Washingtonu se je te dni zaključilo trdnevno zasedanje ministrov Atlantske zveze. To zasedanje je bilo posvečeno 10. obletnici ustanovitve Atlantske zveze in njen sedanjem generalnemu tajniku Henry Spaak je v zaključnem govoru med drugim dejal, naj bi mednarodna vprašanja reševali

Vnebojvrestah

LONDON: Britanska generalna električna družba se pogaja z japonsko vlado o prodaji električne centrale na atomski pogon s 150 megawatt. Njena vrednost je 30 milijonov funtov šterlingov.

WASHINGTON: Danska je ukinila nadzorstvo nad uvozom številnih predmetov, ki jih bodo Danci kupili v Ameriki za dolarine. Gre predvsem za naftne derivate, tekstil, sadje, proizvode iz umetnih vlaken, sir, avtomobile itd.

LONDON: Britanska družba Mitchell Engineering namerava zgraditi 50 tisoč tonsko podmornico na atomski pogon. Dolga bo kakih 180 m, v globini 90 m pa bo vozila s hitrostjo 25 milij. Z njo bodo prevažali predvsem železno rudo.

BAGDAD: V kratkem bo prispevalo v Bagdad 80 sovjetskih strokovnjakov, ki bodo pomagali graditi jeklarne in 4 oddajne radijske postaje v Iraku. Prizakujejo tudi prihod kmetijskih sovjetskih strokovnjakov.

BONN: Zahodna Nemčija je odobrila 30 milijonov mark posojila Etiopiji za nabavo strojev in opreme na osnovi petletnega gospodarskega sporazuma med Zahodno Nemčijo in Etiopijo.

MEKSIKO: V Mehiki je nekaj-dnevna stavka železniških delavcev zavzela tako široko, da je moralna vojska prevzeti železniški promet.

O DRUŽBENEM PLANU IN PRORAČUNU

(Nadaljevanje s 1. strani) politični in upravní organi po uvedbi občiščnosti na obmejnem področju koprskoga okraja, sedaj pa je dana možnost to težnjo urešniti. Uvedba dvojezičnega šolstva bo med drugim tudi potrdila pravilnost političnega in gospodarskega razvoja socialistične Jugoslavije in bo ostvarila popolno enakopravnost manjšine z večino prebivalstva ob istočasnom nadalnjem širjenju kulturnega in političnega življenja tukaj živečih prebivalcev italijanske narodnosti, ki so se že vključili v delovno skupnost slovenskega življa. Zato je predvideno, da bodo v vseh šolah na področju tistih krajev, kjer živi italijanska manjšina, uvedli obvezni pouk italijanskega jezika in predavatelji bodo seznanjali učence z zgodovino, kulturo in gospodarstvom sosednje države. Ob zaključku svojih izvajanj je sekretar OK ZKS tov. Albert Jakopič - Kajtimir označil uvedbo dvojezičnega šolstva kot ponoven neovrgljiv dokaz, kako naši narodi dosledno krepijo duh sožitja in sporazumevanja med narodi.

na miren način in da mora Atlantska zveza dosledno ščititi izvajanje vseh obvez glede berlinskega vprašanja v smislu stališča, ki ga bo zavzel Zahod v zvezi s pogajanji s Sovjetsko zvezo. Kaže pa, da bodo zunanjii ministri zahodnih držav zavzeli dokončno stališče še na konferencah, ki bodo še ta mesec v Parizu.

Ne zamudimo s tarifnimi pravilniki

(Nadaljevanje s 1. strani) lastni predlog tarifnega pravilnika.

Ce hočemo, da bodo tarifne pravilnike naših gospodarskih organizacij delavski sveti v zakonitem roku potrdili, je skrajni čas, da predloge tarifnih pravilnikov z vsemi prilogami vred delavski sveti za razpravo v kolektivih dokončajo in izobesijo najkasneje do 25. t. m., kajti z zakasnitvijo nastopijo znane neugodne posledice glede nagrajevanja za celotne kolektive.

Po vseh občinah našega okraja izvajajo potrebitno družbeno nadzorstvo nad izdelavo in sprejemanjem tarifnih pravilnikov komisije za tarifne pravilnike pri občinskih ljudskih odborih, zbori proizvajalcev, okrajni zbor proizvajalcev in občinski sindikalni sveti. Kakor smo izvedeli, bo s tem v zvezi 24. t. m. zasedal Okrajni zbor proizvajalcev, ki bo pregledal poročilo o celotni akciji sestavljanja in sprejemanja tarifnih pravilnikov in v potrebnih primerih podvzel vse korake, da bi tudi zamudniški kolektivi pravocasno sestavili in sprejeli ustrezne tarifne pravilnike.

Stvar slednjega člena naših delovnih kolektivov je, da se z vso odgovornostjo soupravljavca, hkrati pa z vso osebno zainteresiranostjo zavzame za to, da bo delavski svet njegovega podjetja pravočasno sestavljal in dal kolektivu v razpravo predlog novega tarifnega pravilnika. Hkrati pa so prvi člani naših delovnih kolektivov dolžni, da v svojem lastnem interesu živahno razpravljajo o izobešenih predlogih tarifnih pravilnikov, zlasti pa, da svojim delavskim svetom dostavijo v zvezi s predlogi tarifnih pravilnikov svoje pripombe.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na predvečer velikega jubilejnega dne bodo zagoreli po vseh naših hribih od Socerba in Slavnika do Nanosa in Snežnika slavnostni kresovi, naša mesta, vasi, zaselki in tovarne pa bodo okrašene z zelenjem, zastavami in slavoloki.

Izmed bogatih sporedov večjih proslav v našem okraju naj navedemo v bežnih obrisih samo nekatera.

V POSTOJNI bo na predvečer tamkajšnjega občinskega praznika, t. j. 22. t. m., slavnostna akademija ob sodelovanju simfoničnega orkestra RTV in opernih solistov iz Ljubljane, slavnostni referat pa bo imel sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. Slavko Cernelič. Naslednjega dne pa bo svečanost ob vzdavljivem spominskem plošču na Dolenčevi hiši, kjer je bil formiran prvi mestni in okrožni odbor OF. V ILIRSKI BISTRICI bo imel slavnostni referat sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. Ivan Valenčič, ostali del akademije pa bodo izpolnili z izbranim kulturno-pro-

stavnim programom. Gozdarji in delavci tamošnje lesne industrije pa so si napovedali tekmovanje glede okrasitve mesta. Podobne akademije bodo tudi v ZABICU (19. 4.), JELŠAH (20. 4.) in KNEZAKU (25. 4.). V PIRANU bo osrednja občinska akademija prav tako 18. 4., program pa obsegata slavnostni govor starega revolucionarja Toneta Šurma, nastop operne pevke Majde Lovšetove, sicer pa bodo na sporedu revolucionarne pesmi v glasbi in besedi. Naslednjega dne bo v Piranu ob 8. uru zjutraj slavnostna otvoritev Domu množičnih organizacij, nakar bodo s pomočjo ozvočenja tudi tamkaj organizirali spremeljanje centralne proslave v Beogradu. V HRPELJAH bodo imeli osrednjo občinsko akademijo 20. aprila ob 16. uri popoldan. Tamkaj bo imel slavnostni govor predsednik Občinskega odbora za proslavo 40-letnice KPJ tov. Marko Enči, nakar bo nastopila tamkajšnja Svoboda in njenega godba na pihala z izbranim programom. Dan prej pa bo podob-

na akademija v PODGRADU, na kateri bo imel slavnostni referat predsednik občine Anton Ovcarič, v tem ko bo 25. aprila večja proslava tudi v PREGARJU. V KOPRU bo 18. 4. zvečer ob začetku slavnostne akademije govoril o zgodovini ZKJ predsednik OLO tov. Albin Duje, za ostali del programa pa so povabili renomirani pevski zbor primorskih študentov iz Ljubljane. Istega dne zvečer bo imela slavnostna akademija tudi SEŽANA; za govornika o slavni zgodovini ZKJ so povabili starega borca revolucionarja Ivana Regenta, v tem ko bodo nastopili tudi pevski zbor iz Dutovelj, sežanski oktet, godba na pihala iz Divača in sežanska folklorna skupina. V nedeljo 12. t. m. pa bodo imeli svečano proslavo železničarji v DIVAČI, kamor so povabili za slavnostnega govornika sežanskega predsednika občine tev. Janka Valentinciča. V IZOLI bodo imeli osrednjo slavnostno akademijo 18. t. m. Slavnostni referat bo imel član CK ZKS Lado Kozak, drugi del akademije pa bodo izpolnili gledališki igralci in operni pevci iz Ljubljane, v tem ko bodo revolucionarne pesmi zapeli pevci tamkajšnjega pevskega zbora italijanskega kulturnega krožnika.

Predsedniki občinskih odborov za proslavo 40-letnice KPJ so poročali zlasti o številnih prostovoljnih delovnih akcijah državljanov in celotnih kolektivov, saj se povsod po naših občinah že od januarja dalje zlasti v tem oziru od dne do dne stopnjuje delovno tekmovanje v čast 40-letnice KPJ.

NEW DELHI: Sovjetska vlada je pripravljala pomagati pri izgradnji rafinerije naftne v indijski državi Bihar. V tej zvezi je predsednik sovjetske vlade Hruščev v pismu predsedniku indijske vlade Nehruju izrazil tudi željo Sovjetske zveze, da bi pomagala pri izgradnji indijske farmacevtske industrije.

PROSLAVA DNEVA ŽELEZNIČARJEV

Skupaj s slavjem v čast jubileja KPJ

Sindikalna podružnica Kurilnice v Divači je sestavila obširen in pester program dela in proslav v počastitev jubilejnega leta KPJ in SKOJ ter 15. aprila — Dneva železničarjev.

V dneh od 2. do 11. aprila bodo člani podružnice s prostovoljnim delom uredili poti na območju kurilnice, s čiščenjem terena, navozom zemlje in zasaditvijo dreves pa bodo uredili kurilniški park. Poleg tega bodo uredili balinarško igrišče in igrišče za obojko in košarko. Za vsa ta dela bodo potrebovali preko 2600 delovnih ur. Na vsakega člana kolektiva bo odpadlo 8 ur dela.

12. aprila se bodo srečali šahisti iz Divače, Pulja in Postojne ter balincarji kurilnice Divača in Ljubljana, postaje Divača, Pula in Postojna, v naslednjih dneh pa bodo tekmovanja v obojki in spet srečanja med balincarji in šahisti. Na Dan železničarjev — 15. aprila bo svečana seja delavskega sveta Kurilnice in še isti dan tudi tekmovanje v streljanju. Interna tekmovanja v balincanju bodo tudi 16. aprila. Dne 17. aprila si bodo kurilnico in delo v njej ogledali pionirji iz Divače, ki bodo poslu-

šali zanimivosti iz dela in življenga železničarjev. V nedeljo, 18. aprila ob 16. uri bo svečana akademija z govorom in kulturnim programom, pri katerem bosta sodelovala godba na pihala in pevski zbor DPD »Svoboda« iz Divače. Na programu bodo še recitacije in kratka igra v enem dejanju v izvedbi mladine, ki je zaposlena v Kurilnici. Med prireditvijo bodo objavili rezultate tekmovanja ter razdelili nagrade in pokale tekmovalcem ter praktična darila osemletni šoli v Divači.

—er

Novice s TRŽAŠKEGA

NOČEJO POPRAVITI

Na slovenskih osnovnih šolah so pretelki teden ob koncu drugega tromečja razdelili otrokom šolska spričevala z vsemi bistvenimi in formalnimi napakami ter krivico glede slovenske, ki je v razporedu predmetov zapostavljena. Odgovorne oblasti kljub prvotnim obljubam spričivo številnih protestov, niso hotele ponatisniti novih spričeval.

TEKMOVANJE PEVCEV

Slovenska prosvetna zveza v Trstu je organizirala tekmovanje pevskih

društev na Tržaškem. V nedeljo so se v dvorani na stadionu »I. maj« posmrtili pevski zbori iz Križa, s Proseka-Kontovela, iz Padrič in Rovt. Načelo točk je dobil pevski zbor s Proseka-Kontovela, za njim pa je pevski zbor iz Padrič.

V nedeljo bodo tekmovali v prostveni dvorani v Borštu pevski zbori iz Boršta, Bavorice, Doline in Longjerja-Katinare. Zaključek bo v nedeljo, 19. t. m. v Avditoriju, kjer bodo nastopili pevski zbori s Proseka-Kontovela ter prva dva iz tekmovanj v Borštu.

KMETIJSKA RAZSTAVA

Druga razstava goveje živine bo 17. maja do dolinsko občino ob cesti Dolina-Boljunc blizu županstva. Do sedaj je bilo prijavljenih že 230 glav goveje živine. Prva takša razstava je bila lanj v Bazovici.

KRITIKA PRORAČUNA

Tržaški občinski svet je začel razpravljati o občinskem proračunu za leto 1959. Proračun predvideva 1.781.000.000 lire primanjkljaja. Značilno je, da je v proračunu več izdatkov za socialno skrbstvo, manj pa za javna dela in solstvo. Napredne stranke kritizirajo občinsko politiko.

OTROKA JE USTRELIL

V petek, 3. t. m. je pri Sv. Soboti 28-letni Sergio Faln ustrelil v glavo svojemu tritoletnemu hčerkemu. Pogreba nedolžne žrtve, ki je bil v ponedeljek popoldne, se je udeležil skoraj 4000 oseb. Oče morilce se opravljivajo, da je hotel napraviti samomor zaradi družinskih razmer. Po poroki sta mož in žena živelia skupaj le en mesec, nato sta se ločila.

Tragični dogodek je povzročil med vsem prebivalstvom globok vtis in ogorčenje.

ODPRT JE III. MEDNARODNI ZAGREBSKI VELESEJEM, na katerega razstavlja 1600 domačih in tujih podjetij blago za široko potrošnjo, kakor tudi bogato izbirno opreme za gradbeništvo. Velesejem je odprt član Zveznega izvršnega sveta in državnega sekretarja za industrijo Sergej Kraigher, ki je med drugim poučaril, da pomeni ta sejem eno izmed pomembnih gospodarskih dejavnosti v letosnjem letu, saj je odzračen kompleksnost naše industrijalizacije. Velesejem bo odprt do nedelje, 12. aprila.

200 TURBIN JE DOSLEJ ZE IZDELALO PODJETJE LITOSTROJ v Ljubljani in njihova skupna moč je ocenjena na dva milijona konjskih sil. Uprava tovarne bo v bližnji prihodnosti izdelala več turbin tudi za naše hidrocentrale, ki jih dograjujemo v Sloveniji, Srbiji in Bosni.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaska. Tiskarnica ČZP Primorski tisk

IZ ZGODOVINE KPJ OB NJENI 40-LETNICI

Ustanovitev OK KPS za Slovensko Istro

njegov brat Leon Kovačič. Organizacija OF je zavzemala vedno širši krog in vključevala vedno več ljudi.

Kmalu nato je prišel v Slovensko Istro Darko Marušič-Blaž. Po širšem sestanku, ki ga je vodil dne 15. jubilija 1942 v Škofijском bregu, je OF zajela že vse področje in tlačevanja osovraženemu tujcu. Zato so imeli aktivisti Osvobodilne fronte lahko delo med zatiranim slovenskim živiljem v Trstu in v Slovenski Istri, kjer je bil odpor proti fašizmu in tuji okupaciji ves čas njenega trajanja živ in močan.

Prvi organizirani sestanek osvobodilnih sil je bil 22. in 23. oktobra 1941 v Rijani. Na njem je bila vzpostavljena Osvobodilna fronta. Vodil ga je Oskar Kovačič, ki ga je CK KPS postal v Trstu, naj na tem področju organizira vstajo. Sestanka v Rijani so se udeležili razen Kovačiča še Anton Bernetič iz Kortine in Ivan Cah

Nagrajevanje po učinku tudi v gostinstvu

Pretekli teden je bilo v Portorožu in Kopru dvodnevno posvetovanje 130 predstavnikov gostinskega zbornika, večjih gostinskih podjetij in turističnih organizacij iz vse države. Na posvetovanju, ki ga je sklical Republiški odbor sindikata trgovinskih, gostinskih in turističnih delavcev, so razpravljalni o uvažjanju nagrajevanja po učinku dela v gostinstvu.

Mladi zadružniki pridno delajo

V Kopru je bila pred dnevi razsirjena seja članov okrajnega odbora mladih zadružnikov, ki delajo pod okriljem Okrajne zadružne zveze, in komisije OK LMS Koper, katera proučuje probleme kmetijstva in dela vaške mladine. Seji so prisostovali tudi predsednik Sveta za šolstvo pri OLO Koper Julij Titl ter predstavniki okrajne in Glavne zadružne zveze Slovenije.

Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o ustanavljanju šolskih zadrug in o delu mladih zadružnikov.

V koprskem okraju je šest šolskih zadrug, ki so bile ustanovljene na pobudo prosvetnih delavcev tistih osnovnih šol, ki so doslej že dokazale široko izvensko dejavnost svojih učencev. Težnja pa je, da bi ustanovili šolske zadruge v vseh popularnih osnovnih šolah, saj je praksa pokazala, da so zelo pomembne za razvijanje dela šoloobveznih otrok na vseh področjih življenja.

Ponekod člani šolskih zadrug tesno sodelujejo z zadružnimi organizacijami in s kmetijskimi strokovnjaki. To trditev najbolj podkrepi dejstvo, da so kmetijske zadruge odstopile učencem zemljišča, jim dale razna semena, umetna gnojila, sadike ter jim tudi obljudile finančno pomoč.

Na tem posvetovanju so med drugim tudi sklenili, da bodo v nekaterih občinah vodstva Ljudske mladine in mladih zadružnikov dala pobudo za organiziranje posvetovanj prosvetnih delavcev, kmetijskih strokovnjakov, predstavnikov Društva prijateljev mladine, pionirskeh organizacij in članov mladih vodstev ter vodstev mladih zadružnikov. Na

Po uvodnem referatu predsednika omenjenega odbora Boža Starmana se je razvila zelo živahna razprava posebno še zato, ker smo v Sloveniji zabeležili znatne uspehe pri uvažjanju novega načina nagrajevanja gostinskih delavcev in ker dosedanj rezultati narekujejo takšno nagrajevanje po učinku dela v vseh gostinskih podjetjih. Udeleženci posvetovanja so ugotovili,

teh posvetovanjih bodo izdelali realne načrte za razsiritev dela šolskih zadrug.

Nato so udeleženci tega okrajnega posvetovanja razpravljalni o organizacijskih problemih članov osnovnih aktivov mladih zadružnikov. Pri tem so kritično ocenili delo sedanjih desetih aktivov, v katerih je včlanjenih okrog 300 mladih kmetovalcev. Še posebej pa so pohvalili njihovo prizadenvost pri obdelovanju zemlje in pri krepitvi sodelovanja s kmetijskimi zadružniki. Razveseljiv je tudi sklep aktivov mladih zadružnikov, da se bodo vključili v tekmovanje, ki ga je razpisal CK LMS v počastitev bližnjega kongresa ZKS in Dneva mladosti.

Boljše poslovanje v trgovinah

Tržni inšpektorat ObLO Koper je od septembra do marca opravil veliko delo, saj je moral proučiti poslovanje okrog 150 poslovvalnic, ki se bavijo na področju občine s prodajo prehranbenega in industrijskega blaga za široko potrošnjo. Občinski tržni inšpektorat je ugotovil, da je poslovanje nekaterih podjetij v nasprotju z gospodarskimi predpisi in je zato predlagal okrožnemu javnemu tožilstvu, naj prouči 19 prijav ter sodniku za prekrške dvoje ugotovitev o kršitvi uredbe o trgovaju in uredbe o poslovanju gostinskih obratov. V zadnjih šestih mesecih je bilo že izrečenih 13 sodb, na osnovi katerih so gospodarske organizacije plačale 175.000 dinarjev, njihovi upraviteli 25.000 dinarjev in vrednost odvzema neopravičene premičenske koristi je bila ocenjena na več kot 200.000 dinarjev.

Uredba o tržni inšpekciji dovoljuje občinskemu tržnemu in-

špektoratu kaznovanje v mandatnem postopku. Tako kaznovanju po kratkem postopku zaračuni kršitve 96. člena uredbe o trgovaju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah je bilo v preteklem polletju 20. Kaznovani so bili s kaznijo do 500 dinarjev vstisti, ki so odklonili zahtevno potrošnikov, da bi prodajali blago, katerega je bilo dovolj v trgovini, če blaga niso označili s cennimi, če poslovalnica ozira na trgovsko podjetje ni upoštevala urnika poslovanja, če na zahtevo potrošnika prodajalec ni izstavil računa za prodano blago in če blago ni bilo pravilno odtehtano ali odmerjeno. Vse te kazni so vzgojno vplivale na malomarno poslovanje v trgovini, saj lahko zabeležimo, da je v občini Koper v zadnjih šestih mesecih znatno padlo število primerov grobega kršenja uredbe o trgovaju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah.

Ob zaključku posvetovanja so sprejeli vrsto sklepov za dosledno uvažanje nagrajevanja po učinku dela v gostinstvu, udeleženci posvetovanja pa so si ogledali tudi več gostinskih in turističnih objektov v obalnih občinah našega okraja.

In še zadnje vesti

VOHUNKA PRED OKROŽNIM SODIŠČEM V KOPRU

Pohlep po denarju ji je zmešal glavo

V sredo je bila pred koprskim sodiščem razprava proti gospodinji Vidi Krivec roj. Zeni iz Barkovelj pri Trstu, stanujoči v Kopru, Slovenki in državljanki FLRJ, poročeni in materi dveh nedoletnih otrok. Nepremišljeno ženo, staro 38 let, je pohlep po denarju pripeljal v položaj, da je pljunila na sicer svetlo preteklost in izdala svojo domovino za Judeževe groše.

Vida Krivec je izrabila možnost, ker je s pomočjo propustnice Videmskoga sporazuma lahko nemoten prehajala na sosedno področje, za nevarno in tvegano zaslužkarstvo s prodajo zaupnih vojaških in uradnih podatkov iz svoje okolice neki tuji obveščevalni službi.

Vida je bila na oni strani dobro znana, saj je od tam doma. Zato se ji je ob nekem obisku predstavil eleganten gospod, ki povedal, da se piše De Stefan in da so mu potrebni nekateri podatki iz Kopra — seveda proti dobrni nagradi...

Tako se je začelo — in Vida je lezla vedno globlje. Preskrbovala je iskanje podatkov o pripadnikih TNZ in JLA ter jih nosila v Trst prodajat za lire. Nadela si je ime Pina — bila je kot noj, ki vtakne glavo v pesek in misli, da ga nihče ne vidi — in se s svojim delodajalcem sestajala vsakokrat na drugem kraju v Trstu. Septembra 1958 je bila tudi na Opčinah na karabinerski postaji, kjer je dala na zapisnik izjave in podatke o lokalnih funkcionarjih.

V svojem lovu za denarjem pa ni ostala samo pri tem. Seznanila se je z nekaterimi babicami v Tr-

NAPOVED VREMENA

za čas od 10. do 17. aprila 1959

V večjem delu Evrope je bilo vremeno pretekel teden zelo nestanovitvo. Marsikje je deževalo in temperatura zraka je padla. Vendar hladnega zraka s področja Atlantika je namreč močno vplival na vreme v Zahodni Evropi, medtem ko smo v naših krajinah občutili posledice sredozemske depresije. Kaže pa, da se bo vreme te dni izboljšalo in bo nastopilo obdobje toplejše pomlad.

Lahko torej pričakujemo, da bo ta teden lepo in toplo vreme, pa čeprav se obeta tudi dež v prvih dneh tedna. Bo pa postal toplo konec prihodnjega tedna in več suhih dni bo ugodno vplivalo na zaključek spomladanskih poljedelskih del.

Pričakujemo, da je bo 10. aprila suho in pihal bo jugovzhodnik, 11. aprila bo suho, 13. aprila megla in 14. aprila bo tudi megleno, pihal bo veter jugo, 15. aprila se bo vreme nekoliko izboljšalo in 16. ter 17. aprila bo postal toplo, predvsem podnevi.

stu in na Opčinah ter jim iz našega okraja vodila mlade žene in dekleta, ki so si hotele odpraviti plod. Posebno se je sprljajljila z babico Marijo Sosič z Opčin, kateri je proti primerni dvostranski nagradi vodila mlade nesrečnice. Kdo ve, kam bi ta trgovina pripeljala, če ne bi lepega dne »doljala lila« — ena in druga — in sta obe končali za zapahi. Adijo avtomobil, ki ga je Marija obljudila »Pini« za zvesto posredovanje...

In spet se je uresničila znana zgodbota o vrču in vodnjaku. Lepa Vida se je znašla za svojo izdajo in nelepo trgovino z varnostjo domovine in človeškimi življenji za rešetkami — v sredo ji je za neno krivdo proti svojemu ljudstvu Pravica odmerila trdo kazen.

Kazen pa ji je potrebna bolj kot kesanje, ki jo je sicer že poprej grizlo in je svojo vest utapljalna v posovanju svoje domovine, državnih organov in poglavjarja države, ni pa bilo dovolj močno, da bi jo odvrnilo od zločinske poti...

Ob zaključku lista smo prejeli vest, da je bila Vida Krivec na razpravi v sredo obsojena na 5 in pol leta strogega zapora.

HRPELJSKI ŠOLARJI MLADI GOZDARJI

»Drrrrrink!«, je zazvonilo nad vrati mojega stanovanja. Trikrat zaporedoma. Pod mejo stanuje živinodražnik. Pri njem imajo obiskovalci navadno tako silo. Nemara je pomota, sem pomislil in vendar planil, da sem stol prevrnil. Lili in Nadja sta bili na vratih.

»Stric, prosim, če bi motikico posodil, tisto z dvema rogljema. Jutri gremo pogozdovati!«

»Kam gresta, pikapolonici?«

»Borovec sadit. Vsa šola gre. Dve sto nas bo!« je v eni senci hotela pojasnjeval Nadja, ki hodi v drugi razred. Lili, ki je njena sestrica in še ni zrela za »uka svitli meč«, je bila tiho, samo oči so se ji neznansko svetile.

»Punčki zlati, kako rad bi vama ustregel, če bi imel vsaj še eno motikico. Edino, ki jo premorem, sem pa že posodil Lazarjevemu Željku, ki pojde tudi pogozdovati.«

Cetvero žalostno pobesnenih oči sem potolažil z dvema bonbončkoma. Tiho sta se zahvalili in tiho odšli.

Naslednje jutro je bil točno ob določenem času zbran pred šolo cel »gozd« pogozdovalcev. Potem je gostoleča bratovščina strurno odkorakala, oborožena z motikicami na dva rogljčka, tja gor nad progo. Spremljali so jih učitelji in gozdarji. Okrog dva tisoč borovih sadik so posadili drobni prstki hrpeljskih šolarčkov. V počastitev 40. oblence Komunistične partije. Priznanje in pohvala upravi šole, ki je organizirala to ljubko akcijo. Pohvala pa tudi pionirjem in pionirkam, ki so obogatili 2 hektara goličave z 2000 dočim bori. Srčno želim namreč, da bi se vse sadike prijele. Jaša

SODNIŠKI ROKOMETNI SEMINAR IN IZPITI ZA SODNIKE PRIPRAVNIKE

V Ajdovščini je bil te dni sodniški seminar za sodnike pripravnike za rokomet. Od vseh prijavljenih samo eden ni opravil izpita. Podzvezna sodniška komisija, ki je bila ustanovljena v nedeljo, šteje sedaj 11 članov, kar začasno zadostuje za naše potrebe. S tem seminarjem za sodnike pripravnike in z zimskim tečajem za trenerje je delno odpravljena vrzel rokometnih kadrov na Goriškem. Vendar bo treba napeti še vse sile, da se k sodelovanju pritegne še nove ljudi. Du/Mi

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Združevanje sredstev je zelo pomembno

Klub velikim vlaganjem v naše gospodarstvo, zlasti v industrijo, ugotavljam, da je vse to premovalo in da nam manjka vedno več sredstev za vedno večje potrebe. Pri tem mislimo zlasti na potrebe po rekonstrukcijah naših podjetij, dalje potrebe za povečanje zmogljivosti, gradnjo novih obratov, za odpravljanje »ozkig« v podjetjih in podobno. Za to so družbena sredstva — kot rečeno — premajhna, da bi z njimi zadostili najnujnejšim potrebam, podjetja sama pa jih tudi nimajo dovolj, da bi odpravila vse težave, ki jih imajo. Naj samo omenimo, da na primer sredstva osrednjega investicijskega sklada pokrijejo komaj deseti del zahtev po sredstvih, ki bi bila potrebna za rekonstrukcijo podjetij.

V iskanju rešitev tega problema, ki je vedno bolj pereč, smo prišli do tega, da bi ga lahko reševali postopno z združevanjem sredstev gospodarskih organizacij, ki so sedaj razdrobljena na raznih njihovih skladih in ki v posameznih primerih niso zadostna, da bi pokrila potrebe tistih podjetij, katerim pripadajo. Z njihovo združitvijo pa bi lahko postopno reševali številna nakazana vprašanja ne samo občasnega, temveč tudi perspektivnega pomena. Tako bi tako združevanje sredstev, ki bi presegalo okvire

so ga hotela doseči posamezna podjetja ali gospodarske veje z združevanjem sredstev, dobil že širši pomen, ko skušajo že tudi zvezni predpisi reševati kočljiva vprašanja na tak način, pri čemer naj bi seveda podlaga predstavlja sredstva iz osrednjega investicijskega sklada.

V slovenski industriji, ki je bila — kot rečeno — v tem pogledu najbolj iniciativna, je združevanje sredstev posebno aktualno v tekstilni industriji. Ta je morda najbolj prizadeta zaradi zastarelosti strojnih naprav ter zaradi tega tudi najteže vzdržuje konkurenčno borbo tako na domačem kakor tudi na tujih tržiščih. Računajo, da bi z združenimi sredstvi uspeli stanje postopno izboljšati, pri čemer je odločilno sporazumevanje glede prednostnega vrstnega reda pri uporabi združenih sredstev. Kakor je znano, je tak sporazum tudi dosegzen in zato lahko računamo, da bo uspeh kmalu viden. Jasno je, da bodo vzbledi potegnili tudi druge stroke in da bo zlasti naša industrija na ta način lahko prišla do sredstev za rekonstrukcijo in modernizacijo zastarelih in izrošenih naprav.

-dt-

SLOVENSKI JADRAN
v vrake hilje Slovenskega Primorja!

Mladina tekmuje v čast Dneva mladosti

Centralni komite LMS je tudi letos razpisal v počastitev Dneva mladosti tekmovanje med občinskim mladinskimi komiteji. Ima pa letošnje tekmovanje še poseben pomen, saj bo posvečeno IV. kongresu Zveze komunistov Slovenije in 40. obletnici ustanovitve KPJ. Tekmovanje bo zaključeno konec maja in daje poseben podudarek politično-organizacijski rasti mladinskih osnovnih organizacij. Tako je med drugim te-

V POSTOJNI SO USTANOVILI OBČINSKO ZVEZO PARTIZAN

V Postojni so sredi tega meseca imeli ustanovni občni zbor občinske Zveze TVD Partizan. Zboru so prisostvovali zastopniki telesovzgojnih društev iz Postojne, Planine in Prestranka. Leto so izvolili sedemčlanski upravni in tričlanski nadzorni odbor. Predsednik upravnega odbora je znani športni delavec Ladi Paternost.

Udeleženci ustanovega občnega zabora so bili mnenja, da mora Zveza tesno sodelovati z občinskim svetom za telesno vzgojo in usmeriti svojo dejavnost k pozitivni delu v društvenih Partizan v Hruševju, Košani in Pivki.

Kaj pravijo drugod...

GLAS GORENJJSKE

UPRAVIČENE ZAHTEVE PROIZVAJALCEV KAM GRE DENAR, NAMENJEN ZA DRUŽBENI STANDARD

Povsem logično in pravilno je, da se proizvajalci zanimajo, kam gre denar, ki so ga pod parolo dveh tretjin, bodisi v okviru podjetja kakor tudi v okviru občine, odstopili za družbeni standard.

V Inteksu se je že med akcijo za standard rodila misel, da bi želeli dati denar samo za določene namene, za tiste objekte, za tista dela, za katere delavci menijo, da so potrebna. Prav zato so se tudi odločili, da kupijo mikroskop za raziskavo raka, ki ga potrebuje porodnišnica, ker so v kolektivu zelo podprli to zadevo. Toda za ostali denar v višini 30 milijonov dinarjev, ki so ga namenili za skupne potrebe standarda v komuni, ni točno pregleda, za kaj in kako bo porabljen. Na njihovem zboru volivcev, ko so govorili o tem, so prav to poudarjali — da želijo namreč točno vedeti, za kaj dajo.

glas

V ORGANIZACIJO ZVEZE KOMUNISTOV SO SPREJELI 50 MLADINCI

Pretekli teden je bila v veliki dvorani Narodnega doma v Celju lepa in prisršna slovensost, pri kateri je organizacija Zveze komunistov sprejela v svoje vrste 50 mladih ljudi, džakov celjskih srednjih šol, vajencev, pa tudi nekaj mladincov iz drugih poklicev. Slavnost je začel predsednik Okrajnega komiteja Ljudske mladine Franc Knafelec, ki je tudi sprejel nove mladince v organizacijo Zveze komunistov. Zatem pa je mladim komunistom čestital še sekretar Okrajnega komiteja ZKS Franc Simonič, ki se je z njimi dije časa zadržal v prijetnem razgovoru.

romarski vestnik

V RADOVLAVSKI ZADRUGI: NAD MILIJON V SKLADE

Zadružni svet KZ "Sadjar" v Radovlavah je pred kratkim potrdil zaključni račun zadruge in razdelil v njene skладe 1.200.000 din. čeztega dohodka. Tako zbrana sredstva bodo služila predvsem za okrepitev strojnegata parka, da bodo člani lahko hiteje in boljše obdelovali svojo zemljo.

Delovanje aktivov mladih zadružnikov lepo napreduje. Zadružna je mladim odstopila kos zemljišča, na katerem bodo opravljali razne poskuse s spomladanskimi zelo donosenimi kulturi. Tako bo mladini omogočeno tisto, kar ji večkrat starši doma ne pustijo. Cisti dohodek od predelka bodo mladi zadružniki porabili za poučno ekskurzijo po domovini.

melnji namen tekmovanja razširitev aktivnosti članov Ljudske mladine pri reševanju splošne družbene problematike, nihovogoznanjanje z zgodovino in sedanjo družbeno vlogo Zveze komunistov, kakor tudi povečanje števila članov med 14. in 18. letom. Nadalje predvideva program tekmovanja ostvaritev boljših materialnih pogojev za delo osnovnih mladinskih organizacij in kar najbolj uspešno vključevanje kmečke mladine v mladinske delovne brigade. Med najboljša vodstva mladinskih občinskih komitejev bodo razdelili lepe praktične nagrade, kakor so televizijski sprejemnik, morda celo motorno kolo, diaprojektor, radijski sprejemnik, knjižne zbirke itd.; zmagovalec tekmovanja bo dobil tudi plastiko "Kip mladosti".

Razpis tekmovanja je vzbudil med vodstvi mladinskih organizacij veliko zanimanje. Zato ni čudno, da so nekateri mladinski komiteji v našem okraju že v prvem mesecu tekmovanja zabeležili nekaj razveseljivih uspehov dela.

V Izoli so sprejeli v LMS 25 novih članov, v Zvezo komunistov je bilo že sprejetih pet mladincev, v mladinsko delovno brigado TVD Partizan bo šlo najmanj pet brigadirjev. Uredili so mladinsko sobo, v sodelovanju s strelnsko družino v Izoli so ustanovili strelnske družine v Dvorih nad Izolo, pridobili so 15 novih naročnikov na Priročnik za mladaktiviste in sedaj nameravajo odpreti mladinsko politično šolo, urediti športna igrišča, prirediti več predavanj in pripraviti kar najbolj slovesno proslavo Dneva mladosti.

V Piranu pa so že marca od-

prli drugi oddelki mladinske politične šole in so že organizirali 14 predavanj za člane posameznih osnovnih mladinskih organizacij. Ustanovili so še dva mladinska aktiva, v katera se je vključilo nadaljnih 36 mladincev in mladink iz bližnjih vasi. Opravili so tudi okrog 800 prostovoljnih delovnih ur za gradnjo športnega igrišča in več sto delovnih ur za ureditev športnega parka v Sečovljah. Veliko požrtvovalnost so pokazali tudi pri ureditvi mladinskega doma. V prihodnjih mesecih pa nameravajo ustanoviti še več mladinskih aktivov na področju občine Piran, prirediti več predavanj in seminar za člane vodstev mladinskih vaških aktivov, kakor tudi pospešiti gradnjo športnega staciona.

Bilo bi prav...

Že lani smo sredi poletja zapisali, kakšen nezneni smrad je povzročala vročina v skoraj izsušenem kanalu v Semedeli, v katerega se stekajo vse odpadne vode koprskega stanovanjskega naselja na tem področju. Vsa kanalizacija iz stanovanjskih blokov in drugih stavb v tem kraju se steka v omenjeni kanal, ki ga vidite na sliki poleg. Se bo letos kdo zganil, ki bo še v pravem času lahko dosegel, da karal še pred nastopom toplejšega vremena toliko poglobljen, da bo voda v njem cirkulirala in sproti odnašala v morje vso nesnago iz kanala? Upajmo!

VELIKE DELOVNE AKCIJE V ČAST 40. OBLETNICE KPJ

Ljudsko veselje v Hrastovljah in Dolu

Nepopisno je bilo veselje, ko je v nedeljo popoldan zavozil Slavnikov avtobus-pulman z Istrske ceste, ki pelje od Rižane proti Buzetu na novozgrajeno cesto proti končni postaji Dol. Potniki so bili med vožnjo po 4200 m dolgi cesti prisegnjeni nad požrtvovalnostjo domačih graditeljev. Komaj dva meseca sta minila, ko so se odločili na zboru volivcev v Dolu in Hrastovljah, da bodo uredili za avtomobilski promet skoraj neuporabno cesto in si tako ustvarili resnično okno v svet. In še niti črnilo na žapisniku se ni dodobra posušilo, ko so že poprijeli za krampe in lopate. Vseh 72 gospodarstev v Dolu je opravilo po osm delovnih dni prostovoljnega deseturnega dela in pri tem so vaščani napravili 40 m cestnih pustov, odstranili kamnite zidove, premetal 180 kubičnih metrov zemlje, pripravili 40 kubičnih metrov gra-

moza, popravili most in izdelali 14 m dolgo ograjo. Vrednost tega dela je ocenjena na približno 800.000 dinarjev in se poveča, če upoštevamo, da so prispevali štiričesarji še 280 prostovoljnih delovnih ur in da je Zavod komunalne dejavnosti poskrbel za izdatno tehnično pomoč, ko je dal graditeljem na razpolago kompresor.

Ti skromni podatki naj zadostujejo za bežen oris vrednosti dela vaščanov, ki bodo imeli odslej boljše zvezze s središči občine in okraja. Povečal se bo tudi turistični promet v hrastovelski dolini, ki je znana po naravnih lepotah in srednjeveških freskah v Hrastovljah, da ne omenjam možnosti, ki jih bodo imeli šolski otroci predvsem pozimi, saj so doslej pesčali po več kilometrov, odslej pa se bodo vozili v udobnih avtobusih. In prvi avtobus je pripeljal v Dol v nedelji popoldne.

Kako presenečen je bil šofer Karlo Argenti, ki ga je sredi Dola ustavil »prometni miličnik« — učenec osnovne šole Aldo Rihter in mu pokazal, kje mora parkirati. Nato pa je ob zvokih domače godbe učenka Anica Sav izrcala vozniku šopek cvetja z dobrodošlico vseh vaščanov.

Sledilo je ljudsko rajanje in avtobus so dekleta okrasile s cvetjem in zastavami. Le tisti, ki je bil takrat v Dolu, se je lahko prepričal, kako resnična in odkritostna je bila zdravica predstavnika občinskega odbora SZDL Vida Vremca, ko je med drugim dejal: »Današnje slavlje je odraz požrtvovalnosti in visoke državljanske zavesti občanov. Ponovno pa je bilo dokazano, da so Dolčani tudi danes pripravljeni nastopiti kot en mož za uresničitev naših skupnih interesov, karot so že dokazali med narodnoosvobodilno vojno.« Se posebej je pojavil vse vaščane graditelje ceste, da so s tako požrtvovalnostjo sledili organizatorjem gradnje: Gino in Andreju Kocjančiču, Karlu Pečariču in drugim.

Nato so vaščani do zadnjega kotička napolnili veliki avtobus in se pojavili v Hrastovljah.

Tam je bila se ena slovensost v počastitev dograditve ceste, ki pa je bila združena z otvoritvijo vodovoda. V Hrastovljah so namreč že v jeseni

začeli graditi 3 zajetja vode, 5 izlivov in rezervoar, in dela so kljub vsem gradbenim težavam končali še pred rokom. Tudi Hrastovljčani so krepko poprijeli za delo in žrtvovali so več tisoč prostovoljnih delovnih ur, da bi rešili pereče vprašanje preiskrbe s pitno vodo. Zgraditev vodovodov, za katero so sami zbrali okrog 800 tisoč dinarjev, pa ne bi bila možna, če vodna skupnost Koper ne bi prisločila na pomoč s približno 2.2 milijono dinarjev. Tega se Hrastovljčani tudi dobro zavedajo in zato so z velikim veseljem pozdravili v svoji sredi predstavnike ljudske oblasti, ki jim je omogočila uresničiti njihovo osnovno željo. Med gosti so bili namreč tudi predsednik in podpredsednik občinskega ljudskega odbora Miran Bertol ter Marko Rainer in direktor Vodne skupnosti Danilo Petrinja. Ko je predsednik občine odpril vodovod, je med drugim poudaril, naj bo vrgledna prizadevnost Hrastovljčanov in Dolancev spodbuda, da bi tudi v drugih vaščah z enakim razumevanjem za gradnjo objektov splošne gospodarske vrednosti poprijeli za delo, ne pa da bi čakali poneti od kogarkoli. Predsednikovo priznanje in pojavila sta se povečali veselo razpoloženje med vaščani oba vasi, ki se bodo v kratkem vozili z avtobusi po cesti, ki je res velikega gospodarskega pomena za gospodarski, politični in turistični razvoj koprske občine.

PLANINCI ZA SVOJ OBČINI ZBOR

Planinsko društvo Koper sodi med eno izmed najmlajših, pa je klub pomanjkanju izkušenj pri razvijanju planinske dejavnosti v preteklih dveh letih pokazalo izredno sposobnost za krepitev planinarstva tudi na obalnem področju. Zato ne bo članom Planinskega društva Koper v petek, 17. t. m. težko dokazovati, kako pomembna je postavitev Tumove koče na Slavniku za planinarstvo in turizem, saj leži koča v višini 1028 metrov in zaradi čudovitega razgleda privablja vedno več domačih in tujih gostov.

Sekcija jamarjev tega društva pa je lani opravila devet raziskovanj kraških jam in je zabeležila lepe uspehe raziskovanja v jami Krog pod Movraško dolino, saj so njeni člani pregledali še 350 metrov tam, kjer ni raziskovala še nobena jamarška odprava.

Široko praznovanje jubileja KPJ v Izoli

ritvena prireditev bo športnega značaja. Nastopilo bo okrog 300 športnikov-članov osmih sindikalnih podružnic. Odigrane bodo tekme v nogometu, odbojkji, namiznem tenisu, vlečenju vrvi, streljanju, kegljanju in šahu.

Prihodnjo soboto, 18. t. m., bo ob 18.30 na Trgu JLA koncert godbe na pihala, nato pa ognjetimet. Ob 20. uri bo slavnostna akademija v kino dvorani. Naslednjega dne bo nogometna tekma, 20. aprila pa bodo športna cesta Kozina—Koper, da bodo bencinske črpalki dostopne tudi za motorna vozila iz smeri Reka—Trst in Reka—Koper ter obratno. J. Z.

redili vsi večji delovni kolektivi in ustanove. Razen tega bodo v počastitev 20. aprila 1959 organizirali ta mesec več prostovoljnih delovnih akcij.

Ljudska tehnika tudi v Piranu

Preteklo soboto je bil v Piranu ustanovni občni zbor Društva Ljudske tehnike za občino Piran. Na področju te občine je doslej sicer delovalo nekaj krožkov (n. pr. radioamaterski, brodarski, razni krožki v okviru Pomorske srednje šole itd.), vendar njihovo delo ni zajemalo tistega širokega kroga zainteresiranih, kot ga lahko zajame dobro organizirano društvo. S tehniko se danes srečujemo na vsakem koraku, je na zboru poudaril v svojem poročilu eden glavnih požudnikov za ustanovitev novega društva, tajnik OBLÖ Piran, tov. Jože Pikel, »in zato je razumljivo, če se želja po različnih tehničnih znanjih sama po sebi poraja tako pri mladini kot pri odraslih. Zavedati se moramo, da je tehnično znanje v našem času neobhoden del splošne razgledanosti in izobrazbe vsakega posameznika.«

Na ustanovnem zboru so izvolili osemčlanski upravni odbor društva, ki je načelno izbran, da organizira tehnično izobraževanje mladih po šolah. Tudi žene bodo pritegnili k delu društva; zanje bodo poleg teh organizirani še posebni krožki za tehniko v gospodinjstvu.

Jule

Rio-Zlatorog avto je dobil lastnico

V nedeljo je več ali manj opravičljivi vzroki, da ni družina lani dosegla takih uspehov, kot bi jih lahko. Novo vodstvo pa bo vsekakor poskrbelo, da se bo zanimal za strelnstvo v Ilirske Bistrici še povečalo in bo tudi podvzelo vse za odstranitev raznih organizacijskih pomanjkljivosti, vendar pri tem pričakuje izdatne pomoči od vseh svojih članov.

Na ustanovnem zboru so izvolili osemčlanski upravni odbor društva,

str. 5 je str. 10

NAŠI KRAJI IN LJUDJE ★ NAŠI KRAJI IN LJUDJE ★ NAŠI KRAJI IN LJUDJE ★

Uspešno delo Ljudske tehnike na Koprskem

V nedeljo dopoldne se je zbral v mali gledališki dvorani v Kopru okrog 100 delegatov in gostov, ki so prisostvovali III. redni konferenci Ljudske tehnike okraja Koper. Med gosti so bili tudi član Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije Rudi Jančar, sekretar Okrajnega odbora SZDL Ivan Mavšar in zastopniki raznih družbenih organizacij. O delu društva ter krožkov LT na področju našega okraja sta poročala predsednica Vinko Žnidaršič in tajnik Miro Okrešič.

kje so ladje

P/l »BIHAČ« je 17. marca odplula iz pristanišča Baltimore v ZDA s tovoram za Jugoslavijo.

P/l »DUBROVNIK« je 8. aprila odplula iz Reke.

M/l »GORENJSKA« je 3. aprila odplula iz Bengazija v Sfax, kjer naklada tovor za Reko (Jugoslavija).

P/l »GORICA« je 2. aprila odplula iz Zelenika (Jugoslavija) s tovoram za Rotterdam, kamor prispe 17. aprila.

P/l »LJUBLJANA« je 2. aprila odplula iz Ruše, kjer je natovarjala premog.

M/l »MARTIN KRPAN« je 4. IV. priplula iz Ploč (Jugoslavija) v Aleksandrijo v Egiptu, kjer raztovarja.

P/l »NERETVA« je 2. aprila odplula iz Zelenike v Rotterdam, kamor bo prispela 19. aprila.

P/l »POHORJE« je 3. aprila na poti iz Buenos Airesa v Benetke pristala v Dakarju, kjer je odložila del tovora in vzela novega.

P/l »ROG« je 20. marca odplula iz Londona v Jacksonville v ZDA, kamor bo prispela 10. aprila in ostala nekaj dni zradi manipulacije s tovoram.

P/l »ZELENGORA« je na popravilu v suhem doku Splitske ladjedelnice.

OBALNA PLOVBA KOPER

M/j »LABOR« bo 11. aprila odplula iz Lattaqije za Malto.

M/j »RAŠICA« je 9. aprila odplula iz Cresa na Reko.

M/j »SEŽANA« je 9. aprila priplula v Benetke s tovoram iz Pireja.

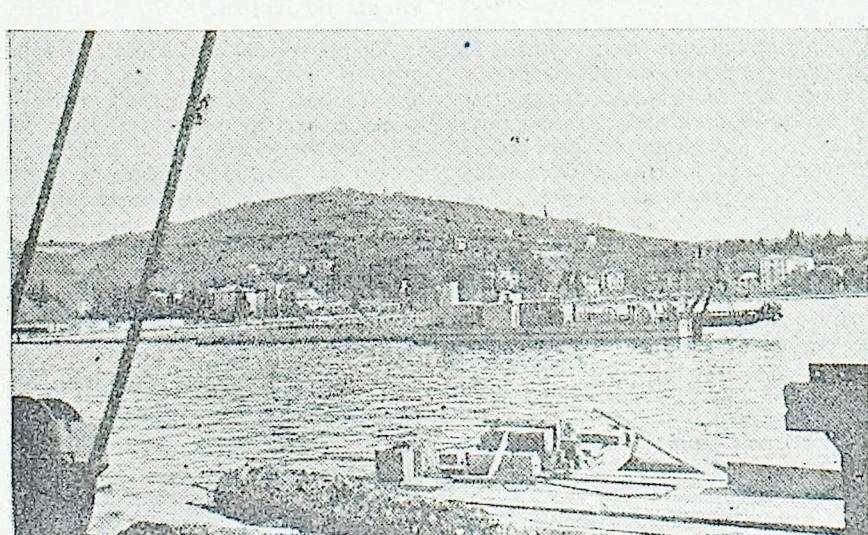
M/j »STRUNJAN« je 7. aprila priplula v Koper, kjer razklašča cement.

M/j »SAVINJA« je 6. aprila odplula z Reke v Patras.

M/j »DEVIN« je 6. aprila priplula v Pulj, kjer razklašča tovor.

PRIDOBITEV ČEŠKOSLOVÁSKÉ MORNARICE

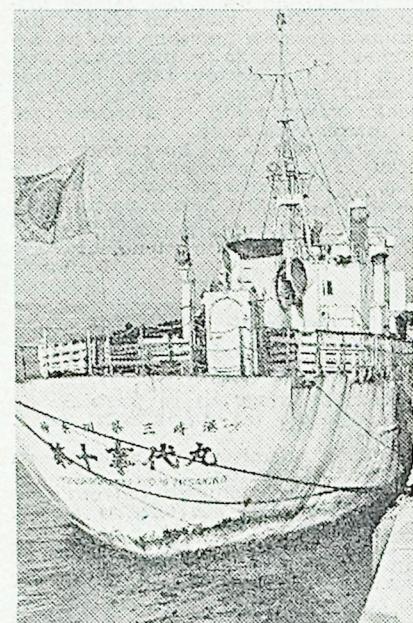
Pomorsko prevozniško podjetje Ceňofracht iz Prage je nedavno prevzelo v puljski ladjedelnici Uljanik novo, nad 12.000-tonsko motorno ladjo MIR. Iz Pulja je odplula na Reko, kjer je naložila tovor za Kitajsko. Motorni trumper MIR je prav ves, vstevsi tudi glavni pogonski stroj, zgrajen v Uljaniku.

V Portorožu je te dni zasidran tudi naš znanec iz novega pristanišča v Kopru, veliki sesalni bager »Peter Klepec«. S svojo mogočno šobo poglablja morje v portoroškem pristanišču, hkrati pa nasipa z mivko z morskega dna pod seboj povečano kopališko peščino hotela Palace.

Njuni poročili sta prikazali velik razmah dela Ljudske tehnike v zadnjih, predvsem v minulem letu. To, da je bilo težišče dela okrajnega odbora LT leta 1957 na krepitevi osnovnih organizacij in sistematičnem širjenju dejavnosti društva v klubov, je omogočilo, da je v našem okraju danes že 29 osnovnih organizacij z več kot 2300 člani. O njihovem delu pa le nekaj podatkov, ki dovolj zgovorno dokazujo velike delovne uspehe.

Okrajni odbor je organiziral na avtomobilski cesti Bratstva in enotnosti radioamaterski tečaj, ki

Minuli teden se je v novem koprskem pristanišču spet zasidrala tuja ladja. Tokrat je bila to japonska motorna ladja-hladilnik »Kotoshiromaru«. Pripljala je za našo ribjo industrijo velikanske zmrzljene tune, odpeljala pa je les. Posadka ladje je nekaj dni vzbujala pozornost po Kopru, saj se bili polni vsi lokalni. Kar čudež je, kolikšno posadko potrebuje razmeroma majhna tovorna ladja, saj je bilo japonskih mornarjev videti vedno najmanj po nekaj desetin skupaj. Koprčani pa so se hitro navadili nanje in vse kaže, da bo tudi v tem pogledu naše mesto kmalu postalno podobno vsem drugim pristaniščem po svetu, kjer pristajajo čezoceanske ladje...

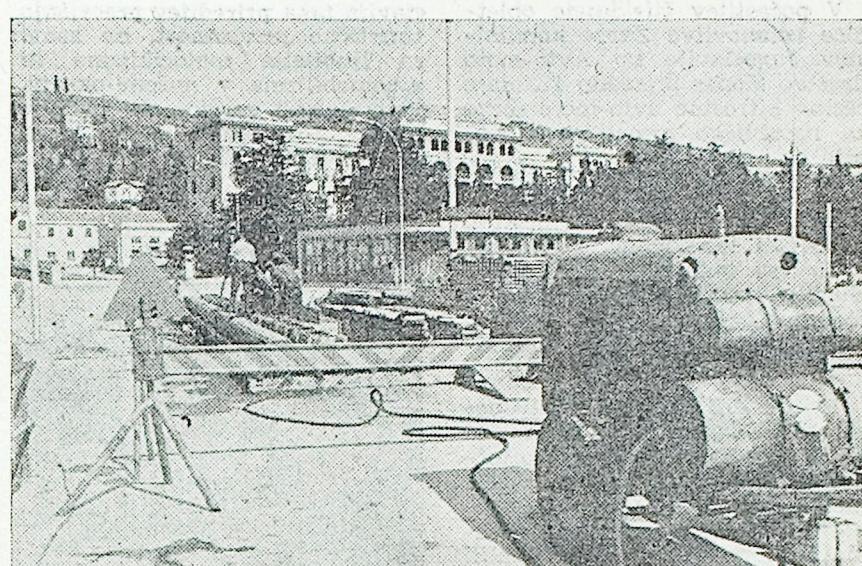
V prejšnji številki »Slovenskega Jadrana« je bilo govora o odškodnini, ki jo bodo dobili lastniki nacionaliziranih nepremičnin. V tem sestavku pa bo govora o drugih pomembnih pravicah, ki jih imajo prejšnji lastniki nacionaliziranih zgradb.

Med takšne pravice spada v prvi vrsti pravica prejšnjega lastnika, ki ima pravno oseba, da na njegovo zahovo in po njegovih izbiro ostane v nacionalizirani hiši njegova last eno (večje) ali dve (manjši) stanovanj, ki skupaj nimata več kot štiri sobe, ne računajoč stranske prostore.

Prav isto pravico ima tudi vsak so-lastnik, če le vrednost njegovega ide-

ga je obiskovalo 224 brigadirjev, dalje tečaj za elektrotehniko-amaterje z udeležbo 148 brigadirjev, fotoamaterski tečaj s 395 udeleženci, tečaj za kolesarje, za gospodinje, avtomoto tečaj za več kot 1000 brigadirjev, modelarski in traktorski tečaj za 440 mladih graditeljev. Brigadirji so tudi poslušali številna predavanja in si ogledali tehnične filme, ki so jih izdelali v lastnem foto laboratoriju.

Po zelo obsežni razpravi, ki je dala vrsto novih pobud za nadaljevanje borbe za množičnost in kakovost dela organizacij LT, kakor tudi za vzpostavitev tesnejšega sodelovanja med organizacijami in šolami, je član GO LTS Rudi Jančar podelil za posebne zasluge na področju LT srebrno plaketo predsedniku okrajnega odbora Vinku Žnidaršiču, nekateri klubi in društva ter posamezni člani pa so dobili pismene pohvale.

Portorož se na veliko pripravlja na dostenjen sprejem gostov. Pravzaprav so nekateri že prišli. Da bo ustrezno prav vsem zahtevam in da bodo v tem našem najlepšem obmorskom letovišču lahko pristajale tudi večje turistične ladje, pravkar obnavljajo portoroški pomol. Investitor je Pomorska oblast severnega Jadrana na Reki. Na sliki je lepo videti, kako delavci strokovno vlivajo iz betona nad dvajset metrov dolge pilote, na katerih bo slonela ploščad novega pomola

VZGLEDNA VINOGRADNIŠKA SKUPNOST MONTINJANSKIH ZADRUŽNIKOV

„Samti niti v desetih letih ...“

Montinjan je majhna istrska vasica, ki leži na grlu na poti med Vanganelom in Marezigami.

Kakor v drugih hribovitejših istrskih vasičah, je tudi življenje v vasi Montinjan trdo in neizprosno, kakor je trda in neizprosna tudi tamkajšnja narava. Domačini pa se že stoletja in stoletja mučijo, da bi iz te skope zemelje iztrgali ne preveč obilen kos kruha. Hudo jim je zlasti v sušnih letih, ko jim domača gruda še bolj po mačehovsko reže kruh in ko jim zmanjka celo pitne vode, ki morajo ponjo z golidami, čebri in vredri v dokaj oddaljene klance in kotanje. Klub vsem tegobam, ki jim jih prinaša vsakodnevni boj za življenje, pa so na svojo zemljo trdno navezani. Zrasli so z domačo grudo, ki jo z mladim nog negujejo z znojem svojega telesa in tuljih svojih rok.

V istrskih vaseh, kakor so Montinjan, Smarje, Fieroga, Dilci, Pomjan in druge, je obdelovanje zemlje težavnejše kakor v dolinah. V nekaterih strinjih legah, kjer imajo majhne vinograde ali sadovnjake, morajo vsa dela opravljati ročno in tudi pridelke morajo znositi na ramenih do bližnjih, kolikor toliko dostopnejših strelcev, kamor lahko pridejo z oslikom. Kdo se ne vidi teh številnih majhnih raztresenih parcelic, obdanih z majhnimi zdidnimi ograjami, ki jih že stoletja obdeluje naši istrški kmetje?

Montinjanski zadružniki so uvideli in spoznali, da jim njihova gruda lahko obredi večji in obilnejši kos kruha, če združijo svoje moći in se oprimejo sodobnega načina obdelovanja. Za takšno obdelovanje pa so potrebni stroji, s katerimi lahko z-

ljo preorimo, da ni tako hitro podvržena suši, in opravimo še mnoga druga dela. Razumljivo pa je, da kmetijski strojev ne moremo uporabljati na številnih strmljih in raztresenih parcelicah, ki so povrh vsega še obdane z majhnimi zdidnimi ograjami. To so spoznali tudi kmetje v Montinjanu, ko so se odločili, ustanoviti vaško vinogradniško skupnost.

Najboljše pogoje in možnosti imajo v teh krajih za napredek vinogradništva, saj so tamkajšnje lege kot način načrtnih prilagoditev za vinsko trto, ki ji tudi suša ne more zlahka do živega, zlasti ne, če smo je pravilno zasadili in negovali.

Zategadelni ni nič čudnega, če so montinjanski zadružniki sporazumeli s Kmetijsko zadrugo Koper in okolično o ustanovitvi vinogradniške skupnosti za sodobno obnovbo vinogradništva.

Vanjo se je vključilo 14 kmečkih gospodarjev, ki so s pomočjo zadruge zrivilo in zravnilo za vsaj kilometri dolgih hribovitih in približno 200 metrov širok kompleks za nove strnjene vinograde refoška in malvazije. Tako so montinjanski kmetje pripravili v kooperaciji z zadružno enega največjih strnjenskih kompleksov za nove vinograde v koprskem okraju. Tam, kjer so bili še do nedavna izčrpani pašniki in majhni poljedelske parcele, bodo v kratkem, — vsekakor do konca aprila — zasadili na 11 hektarjih približno 35 tisoč cepljenj, ki so jih kupili v tržnici Vrhopolje na Vipavskem.

V vinogradniško skupnost se je vključila vsa vas, razen dveh kmetov, ki nimajo zemlje na tej površini. Za-

to danes sestavljajo skupnost: Josip in Alojz Babič, Josip in Anton Lučkač, Bruno in Matija Parovel, Karapel Domjo ter Roman, Lino, Izidor, Josip, Ivan in Karel — vsi Bordoni iz Montinjanca in Karel Bordon iz Tribane.

Na delo, ki ga opravljajo skupno s KZ Koper in okolicami, so montinjanski zadružniki lahko upravljeno posnosti, saj skoraj ne mine dan, da bljudi kmetje iz drugih bližnjih vasi ne prišli občudovati njihovega dela. Pogled na zrivilane in že zakobiljene površine je res čudovit, še lepši pa bo, ko bodo zrasli na tej površini lepi zeleni in obilno založeni vinogradni.

Montinjanske zadružnike sem obiskal pred nekaj dnevi v večernih urah, ker sem vedel, da bi podnevi ne dobil nobenega doma. V skoraj 3-urnem pogovoru z njimi sem se prepričal, da bodo svoje delo s pomočjo zadruge dobro speljali do kraja. Kmetovalec Roman Bordon mi je v pogovoru povedal med drugim naslednje: »Vprašujete, zakaj smo se odločili za skupno obnovbo vinogradov v naši vasi in kaj si od nje obetamo: Predvsem moram reči, da smo mi kmetje spoznali, da po starem ne bomo pršili nikam. Ce bomo »ceptalik« samo z motiko, ki življenja ne bo moč zbuljšati. Vsi grejo naprej, jen, če ce nečemo zaostati, moremo tudi mi delat po novem. Jes vam povem, da smo se to: če bi mi sami telj napraviti tisto, kar ste sami videli, bi ne zmogli niti v 10-ih letih. Zatu smo ustanovili vinogradniško skupnost, ki je zdržali v naši zadruži.«

Povsem razumljivo je, da me je zanimalo, s kakšnim deležem sodeluje pri tej obnovi vinogradništva v Montinjanu zadružna in s kakšnim deležem sami lastniki in kako bo z delitvijo dohodka oziroma pridelek. O tem sem se naslednjega dne pomeril z upraviteljem KZ Koper in okolicami Brunonom Sabadonim, ki mi je med drugim dejal:

»Na območju naše zadruge imamo velike površine, ki so zelo prikladne za ureditev novih sodobnih vinogradov in ki kar klicajo po obnovi. Letos smo začeli z delom skupno s kmetovalec v Montinjanu, Manžanu in Seemedli. Doslej smo pripravili zemljo za zasaditev trt na 13 hektarjih, letosno pa bomo uredili se na daljnjih 7 hektarjih vinogradov. Razen tega se bomo v jeseni lotili tudi obsežnejše obnove vinogradništva na drugih 30 hektarjih.«

Ključ za delitev dohodka oziroma pridelek pri tej skupni obnovi je naslednji: zadružna bo opravila vse strojna dela, preskrbela živo in kolje, umetna gnojila, zaščitna sredstva, kmetje pa sodelujejo z zemljoi, hlevskim gnojem, delovno silo in drugim. Računalno, da bo zadružna sodeluje pri tej obnovi vinogradov s 60 odstotki vseh sredstev, kmetje pa s 40 odstotki. Temu ustrezno bomo delili tudi pridelek. Seveda je se moč drugih stvari, ki jih določa pravilnik o vinogradniških skupnostih in o katerih smo se z našimi sodelujicimi članji temeljito pogovorili in spoznali.

Rad bi se v imenu zadruge zahvalil vsem našim članom, ki so pokazali vse razumevanje in pripravljenost, sodelovati v skupnih naporih za počevanje kmetijske proizvodnje pri naših.

Iz tega je razvidno, da je začela Kmetijska zadružna Koper in okolic skupno s svojimi člani s širokopotezno obnovo vinogradništva. Naša želja je, da bi obrodil ta njihov trud bogate sadove ter da bi po njih zglebovali tudi drugi kmetje istrskih vasi, ki imajo prav takšne pogoje in možnosti za skupno obnovo vinogradništva.

A. Bertok

najemnih zgradb in gradbenih zemljišč

alnega dela približno ustreza vrednosti enega večjega ali dveh manjših stanovanj. Ce pa noben solastnik nima tako velikega idealnega dela, da bi ustrezal vrednosti enega stanovanja v nacionalizirani hiši, potem imajo vsi skupaj pravico le do enega večjega oz. dveh manjših stanovanj.

Ce je n. pr. bila nacionalizirana stanovanjska hiša s štirimi trisobnimi stanovanji v lasti enega kmetja, ki je imel pravico do enega stanovanja. Katero od teh stanovanj, ce bi štirje ali trije ali dve (manjši) stanovanj, ki skupaj nimata več kot štiri sobe, ne računajoč stranske prostore.

Prav isto pravico ima tudi vsak so-

lastnik, če le vrednost njegovega ide-

lastnika, ki jo pridobi prejšnji lastnik na stanovanju kot posameznem delu hiše, ne vpliva na pravice tistih, ki imajo pravico uživati to stanovanje. Ce bo prejšnji lastnik hotel priti do tega stanovanja, bo to možno šele, ko bo uživalcu stanovanje odpovedano in zagotovljeno drugo primereno stanovanje.

Prav zaradi tega pa Zakon o nacionalizaciji tudi določa, da lahko prejšnji lastnik, ki ne stanuje v hiši, ki je nacionalizirana, temveč v kakšni drugi hiši, ki je družbena lastnina, dobi na svojo zahtevo namesto stanovanja v hiši, ki je nacionalizirana, v last stanovanje, v katerem stanuje, vrednost tega stanovanja pa je večja, nego vrednost stanovanja, ki je posamezna dela zgradbe oz. posamezna stanovanja, kot je zgoraj razloženo. To svojo zahtevo lahko uveljavlja najkasneje v treh mesecih od dneva, ko mu je bila vročena zahteva za ugotovitev nacionalizacije.

Toliko o pravicah prejšnjih lastnikov načonaliziranih zgradb. Kakšne pravice pa

Avto-moto dirke v Portorožu

V počasitev štiridesete obletnice ustanovitve Zveze komunistov Jugoslavije bo Avto-moto društvo Koper priredilo 17. maja cestne hitrostne avto-moto dirke za republiško prvenstvo Slovenije.

Razen naših vozačev bodo na dirki sodelovali tudi italijanski in avstrijski tekmovalci. Zastopane bodo vse kategorije in številne znamke motornih koles in avtomobilov, začenši z mopedi pa do težkih motornih koles in dirlalnih avtomobilov.

Prireditelji so predvideli posebno »Nagrado Portorož« za avto-moto društvo, ki bo po točkovovanju doseglo največ točk, medtem ko bodo tuje vozače ocenjevali po doseženih časih. Tekmovalna proga je ena najlepših v Jugoslaviji in obsega relacijo Portorož — Valeta — Sv. Lucija — Portorož. Cesta je prvega reda, asfaltirana in ima le blage vzpone, zelo bogata pa je z ovinkami.

Portoroška avto-moto dirka ima pravzaprav že nekakšno tradicijo, vendar prireditve doslej nismo mogli smatrati kot pravo, tradicionalno prireditve, predvsem zato ne, ker ni bila vsako leto. Od letosnjega leta dalje pa bo dirka za nagrado Portoroža postala redna, vsakoletna avtomobilska-motoristična manifestacija našega okraja.

Za letos so portoroške avto-moto dirke določene za turistično predsezono. Brez dvoma pred-

stavlja taka prireditve precejšnjo turistično privlačnost, ne samo za ljubitelje motociklizma in avtomobilizma v našem okraju, temveč tudi za domače in tujne turiste. Prireditelji pa že sedaj misijo na to, da bi portoroško

dirko časovno premaknili iz predsezone v visoko turistično sezono, na mesec julij ali avgust, in s tem povečali in obogatili doslej še dokaj skromno vrsto turističnih atrakcij v tem najmlajšem jugoslovanskem turističnem področju.

TRGOVSKO PODJETJE »SLAVICA« KOPER RAZPISUJE

NASLEDNJA DELOVNA MESTA ZA:

FAKTURISTA Z ZNANJEM STROJEPISJA;

MATERIALNEGA KNJIGOVODJO;

SALDAKONTISTA IN DVA

TRGOVSKA POMOČNIKA TEKSTILNE STROKE.

NASTOP SLUŽBE TAKOJ. PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU PODJETJA.

Komisija za razpis direktorskih mest pri ObLO v Piranu razpisuje v smislu 21. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov mesto

direktorja za »Piranske soline« v Portorožu

Pogoji: diplomiran ekonomist s 5-letno prakso ali srednjo ekonomsko šolo z 10-letno prakso.

Prijave z opisom dosedanjih službovanj vložite v roku 14 dni po objavi v časopisu pri Občinskem ljudskem odboru v Piranu.

Prijave morajo biti kolkovane s 180 din državne ter 95 din občinske takse. Za občinsko takso priložite denar v gotovini.

NE 7, AMPAK 8 KNJIG

zanimivega branja bo prejel vsak, ki se vpisuje v članstvo Prešernove družbe in plača 600 din članarine.

D o 1. maja

je še čas, da se vpisete v članstvo Prešernove družbe. Da omogočimo vpis čim večjemu številu novih članov, smo letosni čas vpisovanja izjemoma podaljšali za 1 mesec.

Milijon dinarjev

pa so vredni dobitki, ki bodo izrabani med člani Prešernove družbe.

Zato pohitite

z vpisom v članstvo Prešernove družbe. Člane vpisujejo poverjeniki, ki so skoraj v vsaki sindikalni podružnici, v šoli ali pa se vpisete v bližnji knjigarni ali pa pri upravi v Ljubljani, Erjavčeva c. 14/a, telefon 21-048.

Prizadevanja za ureditev prometa

Na pobudo komisije za prometno varnost ObLO Izola se je 3. aprila ustal Svet za komunalne zadave. Sejso prisostvovali zastopniki avtoprevoznika podjetja Slavnik Koper, prometnega odseka Tajnista za no-

tranje zadeve Koper, zastopnik Republike uprave za ceste in drugi.

Razpravljali so o možnosti ureditev dveh perečih in problematičnih prometnih točk in to Mateottijeve ulice, ki se steka na prednostno cesto, in križišča »Pri kovaču«. Po večurnem razpravljanju in prizadevanju vseh prisotnih o tem, kako bi izboljšali prometno varnost glede na bližajočo se turistično sezono, so sklenili, da se odstranijo vsa doraščena drevesa v Mateottijevi ulici od Sindikalnega doma do prednostne ceste. Mestna komunala mora ta drevesa odstraniti še pred pričetkom turistične sezone in v doglednem času zasaditi druga primerna drevesa zven cestiča. Po tej preuređitvi ulice bomo pridobili dva metra vozišča, kar bo zadovoljevalo obojestranski promet. Mateottijeva ulica bo glavni vhod in izhod iz mesta Izole za celoten promet. S sprostitev prometa bo nujno, da pristojni organi poskrbijo za varen promet pri izhodu na prednostno cesto.

Na seji so nato obravnavali vprašanje križišča »Pri kovaču«. Sklenjeno je bilo, da bodo poskrbeli za odstranitev podpornega združja pri stanovanjski hiši, ki zastira preglednost vozilom, ki prihajajo iz Morove ulice na prednostno cesto. Na samem priključku ulice s cesto bo Mestna komunala opravila potrebna dela za razširitev priključka v podaljšku, dolgim nad 30 metrov tako, da bodo voznišči avtobusov in drugih vozil lahko varno vozili iz Morove ulice na prednostno cesto.

Z izvedbo teh del bo promet spremenil in tako preusmerjen, da bodo vsa vozila neovirano vozila v Izole in iz nje. Mestna komunala pa mora razumeti, da je nujno potrebno opraviti ta dela še pred turistično sezono.

D. F.

MESECNO POROČILO

Mestne hranilnice Izola—Koper za mesec marec 1959

Hranilne vloge so se povečale na din 48.503.366 (za din 8.539.831 od 1. I. 1959).

Tekoči računi so se povečali na din 5.343.413 (za din 1.903.932).

Računi stanovanjskih najemnin so se zmanjšali na din 9.298.389 ali (za din 109.195).

Bančni kredit je bil odpelačan od din 12.642.473 na din 10.454.455.

Potrošniška posojila so se zmanjšala na din 39.270.877 (za din 882.510).

Ostala posojila so se povečala na din 28.470.786 (za din 5.582.352).

Posojila za stanovanjsko-komunalno dejavnost znašajo din 3.500.000.—.

Porast hranilnih vlog je močnejši, kot v prvem četrletju 1958.

PODGETJE »PRISTANISČA KOPER« SPOROČA

da je bil na podlagi odločbe Zavoda komunalne dejavnosti, Kopru Štev. 06/2-739/3 z dne 7. I. 1959 izločen iz javnega prometa del ceste »Obala Jugoslovenske mornarice« v Kopru. Ta del ceste, ki bo označen z odgovarjajočimi znaki, spada v nadalje pod upravo podjetja »Pristanišča Koper«.

DPD SVOBODA IZOLA

V soboto, 11. aprila v Kopru ob 16. in 20. uri in v nedeljo 12. aprila ob 20. uri Harrison: MOLČECA USTA.

OBVESTILO

Dne 10. aprila 1959 ob 20. uri priredi Ljudska univerza v Izoli v sindikalne domu predavanje o prometu in prometni varnosti okraja Koper.

Barba Vane pravi...

Kar čudno je, s kakšno naglico se Koper spreminja v pravo pravcato svetovno pristaniško mesto z vsemi dobrimi in slabimi stranimi takega mesta. Hudo je zaradi jezikov. Pa ne zaradi svinjskih ali govejih, marveč čisto iz pravih filozofskih ali filoloških. Največja zadrega je bila ob zadnjem obisku Japončkov — Kopranci so se morali kar na prste sporazumevati z njimi, ko so jim v Galebu in Triglavu in drugod v pomanjkanju vestalk krajsali čas in lajsali mošnje. Clovek se mora pač žrtvorovati za turizem in dobre odnose s tutino...

Juca pa pravi, da prevečkrat pozabljam spričo takih velikih perspektiv in razvoja na svoje drobne skrbi in potrebe — skratka, da zaradi gozda ne vidimo dreves. Ondan je šla v novo koprsko šivalnico ali kakor se reče temu uslužnostnemu obratu pri neki stanovanjski skupnosti, najbi ji tam zaposlene šivanarice zarobile neke kuhinjske zavese — sama namreč šivalnega stroja seveda ne premore. Pridne ročice v šivalnici so pravkar imele v

delu lepo novo svileno obleko, zato seveda ni bilo časa za zaveso, s katerimi bi bilo celih pet najst minut dela. »Pridite čez osem dni, pa bo gotovo,« so zagostolele in je bila Juca na cesti. Komaj drugi dan se je znašla in šla zaveso iskat, da jih je potem kot po navadi kakšno drugo delo kljub novi šivalnici zarobila prijateljica, ki ima šivalni stroj. Seveda sem bil tarča in strelovod Jucine jeze spet — jaz, uboči Vane.

In še me žre Juca in me nagnja, naj se vtaknem tudi v ribjo politiko. Ta pa se mi je po zadnjih egiptovskih zadevščinah okrog deviznih spodrljajev tako priskutila, da rib sploh ne matam več, posebno belih ne. Kako naj bi plačeval v Kopru v ribarnici brancine po 900 din za kg, ko pa pravijo, da so v Zagrebu po 400 dinarjev? Kar vprašajte še vi pri Treh vdovah v Piranu, kjer vam lahko povedo, da s prevozom vred kupijo bele rabe ceneje v Ljubljani kot v Izoli ali Piranu, čeprav so to rabe, ki jih je uvelo eno in isto podjetje...

Pisali sta mi spet Franciška in

Kino

KOPER: 10. aprila francoski film PODZEMLJE PARIZA, 11. in 12. aprila ameriški barvni film MA-SCREVALE IZ DALLASA, 13. in 14. aprila japonski barvni film KONJ FANTOM, 15. in 16. aprila madžarski film DVANAJST DOBITKOV.

VALDOLTRA: 10. aprila češki film ZAOSTRITI, PROSIM, 13. aprila angleški barvni film PUSTOLOV-SCINE PERE DETELICE.

IZOLA: 10. aprila sovjetski barvni film KOMUNIST, 11. in 12. aprila japonski barvni film KONJ FANTOM, 13. in 14. aprila madžarski film DVANAJST DOBITKOV, 15. in 16. aprila italijanski barvni film CARSTVO SONCA.

PIRAN: 10. aprila ameriški barvni film SLA PO ZIVLJENJU, 11. aprila ameriški barvni film cinemascope v SENCI VESAL, 12. aprila ameriški film cinemascope KLOBUK POLN DEZJA, 13. in 14. aprila film NA KONČNI POSTAJI, 15. in 16. aprila ameriški barvni film CLOVEK V NOVI OBLEKI. PORTOROZ: 10. aprila ameriški film cinemascope v SENCI VESAL, 11. in 12. aprila ameriški barvni film cinemascope KLOBUK POLN DEZJA, 13. aprila ameriški barvni film cinemascope SLA PO ZIVLJENJU, 14. in 15. aprila film NA KONČNI POSTAJI, 16. aprila ameriški barvni film CLOVEK V NOVI OBLEKI.

SECOVLJE: 11. aprila sovjetski barvni film KOMUNIST, 12. aprila češki film SOLA ZA OCETE, 16. aprila češki film ZAOSTRITI, PROSIM.

SMARJE: 11. aprila češki film SOLA ZA OCETE, 12. aprila sovjetski barvni film KOMUNIST, 15. aprila češki film ZAOSTRITI, PROSIM.

SKOFIJE: 11. aprila ameriški film POROCNO KOSILO, 12. aprila poljski film KLOBUK GOSPODA ANATOLA, 15. aprila japonski barvni film KONJ FANTOM.

DEKANI: 11. aprila poljski film KLOBUK GOSPODA ANATOLA, 12. aprila poljski film KLOBUK GOSPODA ANATOLA, 12. aprila ameriški film POROCNO KOSILO.

SEZANA: 11. in 12. aprila francoski film HELENA IN MOZIE, 14. in 15. aprila ameriški film CLOVEK BREZ ZVEZDE, 16. in 17. aprila ameriški film SEDEM NEVEST ZA SEDEM BRATOV.

Mali oglasi

KDOR MI PRESKRBI enosobno stanovanje ali prazno sobo v Kopru, dobi lepo nagrado. Naslov v upravi lista.

PRODAMO po ugodni ceni kompletni PRALNI STROJ z elektrptomotorem, kapaciteta 10 kg. Naslov v upravi lista.

KUPIM enostanovanjsko hišo v Kopru ali bližnji okolici. Pogoju: vseljiva. — Pojé Feliks, Koper, Velika vrata št. 7.

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, CIKLOMOTORJI od 44.000.— dalje ter VESPE in MOTORJE, nove ter rabljene. Vam nudi tvrdka MARCON, Trst, Ulica Pietà 3. Pošljamo dirlne pakete za Jugoslavijo.

ZAMENJAM dvosobno komfortno stanovanje v centru mesta Celja za enako v Kopru. Informacije pri upravi hotela »Triglav« v Kopru.

PREKLIC PREKLICUJEM žaljive izjave o Fabjančič Slavi, Krebelj Marija Ostrožno brdo 37, Prem

Valerija zastran kanadskih ženinov. Tako, kot sem povedal: vaba mika, pa se ribici bojita, da se bosta na trnek nataknili. Je že bolje, da se doma, kot pa na tujem. Tisto zaradi Galeba pa figo drži. Saj bi se svet podrl, če bi se zgodilo, da bi me skrbna Juca pustila ob takih urah samega ponoviti po Kopru.

Ne pogrevam rad starih zgodb, prinesli pa so mi le na uho, da bo te dni epilog veselj vožnji proti Bolku pri Postojni, kjer je bila pijača kriva, da je Šofer popustil in prepustil volan razgreti glavi in bi bile zaradi tega kmalu kar štiri raztrešene glave — tri znanne moške in ena zakonspirana ženska — vsekakor pa je bil raztrešen avtomobil, ki ga bo treba plačati, ker je slučajno družbenega last.

Ce za konec malo ošvarknem še nekatere koprske zanimivosti, kot je nedavni obisk znamenitega požrešnega, ki se hrani s kačami, lokomotivami, »rajsneglamami, žleti, steklom in podobnimi slaščicami«, potem bi bilo za danes dovolj in vas do prihodnjih prav lepo pozdravljam!

Vaš Vane

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★

GOSTOVANJE TRŽAŠKEGA GLEDALIŠKEGA ANSAMBLA

Za odrasle kriminalka, za otroke pravljica

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Minilo je precej časa, da so naše gledališke hiše zopet sprejele dobro znane in ljube goste: ansambel Slovenskega naravnega gledališča iz Trsta. Gostoval je v obalnih mestih Kopru, Izoli in Piranu, pa tudi v Postojni, Ilirske Bistrici in Sežani, in to v dneh od 31. marca do 8. aprila. Uporazili so igro slovaškega dramatika Leopolda Lahole MADEŽI NA SONCU in pravljično igro s petjem poljske avtorice Marije Holkove PEPELKA.

IZ NAŠE LJUDSKO-PROSVETNE DEJAVNOSTI

POSTOJNA

Orkester DPD Svoboda v Postojni je priredil v nedeljo, 5. aprila koncert v hotelu Javornik pod vodstvom Imra Kovača. Celovečerni koncert, ki ga je izvajal 27-članski orkester, je dobro uspel in občinstvo je bilo zadovoljno s programom. Razen koncerta je nastopil tudi kvartet, ki ga tvorijo pianistka Soba-nova, violinista Vicko Marič ter Stane Valič ter čelist Ciril Komar.

Nastopa obeh ansamblov sta lepo poživila kulturnoprosvetno dejavnost v Postojni in občinstvo si še želi podobnih nastopov. Morda bi vodstvo društva razmislio o gostovanjih v drugih krajih.

STUĐENO

Kulturnoumetniško društvo »Lipa« v Studenem pri Postojni šteje okrog 50 članov. Društvo ima mešani pevski zbor in zelo delavno dramsko družino. Ta družina je v zadnjih mesecih močno preživelu kulturnoprosvetno dejavnost, saj je pod vodstvom Albe Lavrenčič in drugih ljudskoprosvetnih delavcev vasi z uspehom uprizorila dramo »Živ pokopan«, v počastitev Dneva žena komedijo »Zupanova Micka«, v tem mesecu pa bo uprizorila komedijo »Teta na koncu«.

Vsekakor je to lep uspeh kulturnoprosvetne dejavnosti vaščanov, ki so našli primerno obliko sodelovanja med starejšimi in mlajšimi člani društva.

ILIRSKA BISTRICA

Dramska družina DPD Svoboda v Ilirske Bistrici je z uspehom uprizorila preteklo nedeljo Marinčev komedijo »Ad acta«. Številni obiskovalci so s ploskanjem nagradili prizadetne igralce.

ZAGORJE PRI PIVKI

Pred dnevi je prosvetno društvo »Miroslav Vilhar« priredilo filmski večer, na katerem so predvajali jugoslovanski film »H-8«. Škoda le, da je bil zvok 16 milimetrske kopije zelo slab in zato so bili gledalci prikrajšani za marsikateri drobec, ki ga film posreduje z duhovitimi in prepričljivimi dialogi. Vendar so uvodni in vmesni komentarji opozarjali obiskovalce na pomen filma tako, da je tudi ta filmski večer doživel zadovoljiv uspeh.

Takšne filmske predstave privaja prosvetno društvo v okviru izvajanja delovnega programa izobraževalne sekcije, ki je letos že priredila tudi več splošno izobraževalnih predavanj. Ta sekcija posebno skrbi, da so predavanja ilustrirana z diafilm in dia-pozitivi. Vaščani želijo, da bi vodstvo Ljudske univerze v Postojni bolj pomagalo pri izvajaju njuhovega kulturnoprosvetnega dela z angažiranjem večje števila predavateljev.

Dramska sekcija prosvetnega društva »Miroslav Vilhar« pripravlja drugo celovečerno igro, to je Benedettijevu komedijo »Dva ducata rdečih vrtnic«. Premiera bo sredi aprila. Ta sekcija je v začetku leta sezone uprizorila tudi Pristleyjevo dramo »Inšpektor na obisku«.

Odbor društva se je tudi odločil, da bo kupil televizijski aparat, ki ga bodo namestili v svojem društvenem kotičku.

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

Leopold Lahola: MADEŽI NA SONCU — M. Holkova: PEPELKA

Preberi naslednje članek:

ALEKSANDER BELJAJEV

Pregrešnost in krepot

(Odlomek iz povesti GLAVA PROFESORJA DOUELLA, ki je izšla v zbirki Ljudska knjiga Prešerove družbe. Prevedel Zoran Hudales, opremil Vladimir Lakovič)

»Kaj je? Ali se je glavam kaj zgodilo?« je vprišal Kern, ki je odvrnil pogled od papirja.

»Ne..., toda pogovorila bi se rada z vami, gospod profesor!«

Kern se je vrzel vznak na nastenjalo.

»Poslušam vas, gospodična Laurentova.«

»Povejte mi, ali resno nameravate dati Bruquējini glavi telo ali jo samova?«

»Popolnoma resno.«

»In upate na uspeh te operacije?«

»Povsem. Ali ste že videli psa?«

»Toma pa ne nameravate... postaviti na noge?« je navidezno mirno vprašala Laurentova.

»Zakaj ga ne bi? Prosil me je že za to. Vendar ne obeli hkrati!«

»A Douella« je nenadoma spregovorila Laurentova hitro in vznemirjeno. »Končno ima vsak pravico do življenja, do pravega človeškega življenja, tako Tom kot Bruquē. Cena glave profesorja Douella je, mislim, da tudi po vašem pojmovanju, mnogo višja, kot je cena drugih vaših glav... In če hočete vrnil v pravo življenje Toma in Bruquē, potem je mnogo važnejše, če vrnete pravo življenje glavi profesorja Douella.«

Kern se je namrgel. Ves njegov obraz je kazal opreznost in krutost.

»Profesor Douelle, pravilneje — njegova glava, je našel v vaši osebi prekrasnega zaščitnika,« je dejal in se ironično nasmejal. »Toda tak zaščitnik nemara ni potreben in vi se zmanjšatevate vznemirjate. Razumljive je, da sem mislil tudi na oživljenje Douella.«

»Toda zakaj ne pričnete z njim poskušku?«

»Da, prav zato, ker je glava profesorja Douella tisočkrat dražja od drugih človeških glav. Pričel sem s psom, še preden bom dodal Bruquējini glavi telo. Glava Bruquē pa je tiskokrat dražja od pasje, kolikor je glava Douella dražja od Bruquējine glave.«

»Življenje človeka in psa ne moremo primerjati, profesor...«

»Prav tako, kot ne moremo glavi Douella in Bruquē. Ali bi radi še kaj povedali?«

»Nič, gospod profesor,« je odgovorila Laurentova, ki se je odpravljala proti vratom.

»V tem primeru imam jaz, gospodična, nekatera vprašanja. Počakajte, gospodična!«

Laurentova se je ustavila pri vratih in vprasjujoče gledala Kerna.

»Prosim, pridite k mizi, prisidite!«

Laurentova se je z občutkom nejasnosti in nemira spustila v globok naslonjač. Kernov obraz ni obetač nič dobrega. Profesor se je zavajal na naston sedeža in vprasjujoče gledal Laurentova v oči tako dolgo, dokler jih ni povesila. Potem se je z vso svojo visoko postavil urno dvignil, se kreplko oprl s pestmi na mizo, sklonil glavo k Laurentovi in tiho, pomenljivo vprašal:

»Povejte mi, ali niste odprli zračne pipe pri Douellovi glavi? Ali niste govorili z njim?«

Laurentova je začutila, kako jo je zazeblo v koncu prstov. Kot vihar so se ji v glavi podite misli. Gnev, ki ga je v njej zbuljal Kern, je vrel v njej in pretil, da izbruhne na dan.

»Ali naj mu povem resnico ali ne? Ni se mogla odločiti.«

»O, kakšna naslada bi bila vrečemu človeku v obraz besedo ubijanje, toda tako odkrit napad bi lahko vse pokvaril.«

Marie ni verjela, da bo dal Kern Douellovi glavi novo telo. Prevč je že vedela, da bi verovala v tako možnost. Zato je sanjarila samo o tem, da bi pred javnostjo razkrinkala Kern, ki si je prisvojil plodove Douellovega dela in odkrila njegov zločin. Vedela je, da se Kern ne bo ustavljal pred ničimer in če bi se izdal, kot njegov odkrit sovražnik, bi izpostavljala svoje življenje nevarnosti. Umreli pa ni smela prej, preden ne bi odkrila Kernovega zločina. Zaradi tega je bilo treba lagati. Toda lagati

ji ni dovoljevala vest in vsa njena vzgoja. Se nikdar v življenju ni lašala in zdaj je preživila strašen nemir.

Kern ni odmaknil pogleda z njenega obraza.

»Ne lažite,« je rekel porogljivo, »ne obtežuje svoje vesti z grehom laži! Vi ste govorili z glavo, ne upirajte se, veim to! John je vsemu prisluškan...«

Laurentova je povesila glavo in molčala.

»Rad bi samo vedel, o čem sta se z glavo porazgovarjala?«

Laurentova je čutila, kako ji je planila kri v lica. Dvignila je glavo in pogledala Kernu naravnost v oči.

»O vsem.«

»Tako,« je rekel Kern, ki ni odmaknil rok od mize. »Tako sem si tudi mislil. O vsem.«

Nastopil je premor. Laurentova je znova povesila glavo in sedaj sedela kot človek, ki pritakuje obsolde.

Kern je nenadoma stopil k vratom in jih zaklenil. Korakal je nekaj časa po mleki preprogi in prekržal roke na hrbitu. Potem je tiho pristopal k Laurentovi in vprašal:

»Kaj nameravate ukreniti, mila deklica? Morda hočete predati krvločno pošast Kerna sodišču? Poteptati njegovo ime v blato? Razkrinkati njegov zločin? Douelle vas je bržčas prisoli za to?«

»Ne, ne!« je ognjevito spregovorila Marie, ki je že premagala svoj strah. »Zatrjujem vam, da glava profesorja Douella ne goji, želite po maščevanju. Če je plemenita duša! Celo odvračal me je. On ni to, kar ste vi, ne smete soditi po sebi!« je z vzklikom končala in zabliskala z očmi.

Kern je nasmehnil in jel znova korakati po sobi.

»Tako, tako, odlično! Tedaj ste me le nameravali razkrinkati in če ne bi bilo glave profesorja Douella, bi profesor Kern že sedel v ječi. Če že krepot ne more slaviti zmage, potem mora biti vsaj pregrešnost kaznovana. Tako so se končavali vsi krepotni romani, ki ste jih brali, mar ni res, mila deklica!«

»In pregreha bo kaznovana!« je vzkliknil in že skoraj zgubljala oblast nad svojimi živelj.

»O, vsekakor tam v nebesih!« Kern je pogledal na strop, ki je bil obložen z velikimi izrezki iz črnega hranista. »Toda tu na zemlji, da boste vedeli, naivna stvoritev slavi zmago pregreha in same pregreha. A krepot...! Krepot stoji z iztegnjeno roko in prosi pregreha za groše ali pa štiri famle... (Kern je pokazal proti sosednjem sobi, kjer je bila Douellova glava.) kot vranje strašilo in razmislja o minljivosti vsega svetnega.«

Ko je šel mimo Laurentove, je z znižanim glasom dejal:

»Vi veste, da vas in Douellovo glavo lahko dobesedno spremeniš v pepel in niti živa dusa ne bo zvedela o tem ničesar.«

»Vem, da ste sposobni za vsak...«

Spet je pričel korakati po sobi in govoril z glasom, kot bi na glas razmisljal:

»Sicer, kaj pa ukazujete, naj naredim z vami, prekrasna maščevalka? Na žalost ste iz tiste vrste ljudi, ki se ne ustavljajo pred ničimer in so zaradi pravice pripravljeni sprejeti mučeniški venec. Vi ste krhka, občutljiva, toda vas ni mogče prestrasti. Ali naj vas ujem? Ze, danes, že takoj? Posrečilo se mi bo, da skrijem sledove uboja, toda s tem se je treba preveč ukvarjati. Moj čas je dragocen. Naj vas podkupim? To je težje, kot vas ostrasiš... No, govorite, kaj naj naredim z vami?«

»Pustite vse, kot je bilo..., saj vas še nsem ovadila.«

Laurentova je oklevala z odgovorom, potem pa odvrnila tiho in trdo:

»Ovadim vas.«

S POSVETOVANJA NA OKRAJNEM LJUDSKEM ODBORU KOPER

Za dobro preskrbo v turistični sezoni

Da bo dovolj kruha, mesa, povrtnine, sadja in pijač

Vsi se še spominjam, da je bilo vprašanje preskrbe pred nekaj leti glavni problem našega turizma. V zadnjih dveh letih se je stanje sicer močno izboljšalo, vendar pa naraščajoči priliv turistov v naša kraje zahteva, da se vnaprej zagotove potrebne količine hranil in pijač tako za turiste kot za stalno prebivalstvo turističnih krajev. V skribi za to je Tajništvo za gospodarstvo pri OLO Koper skupno z okrajnim Svetom za blagovni promet in turizem sklicalo v ponedeljek posvet o pripravah gostinskih in preskrbovalnih podjetij na letošnjo turistično sezono. Na posvetu so sprejeli vrsto sklepov, od katerih — zaradi pomanjkanja prostora — navajamo samo najzanimivejše.

Glede kruha letos ne bo več težav. Glavno turistično področje — piranska občina — dobi sredi prihodnjega meseca že prve količine kruha iz nove, moderne pekarne, ki jo gradijo v Piranu. Najpozneje v začetku junija bo pekarna obratovala lahko že s polno zmogljivostjo. Proizvajala bo tudi različne rogljičke, makove štručke, slanike in podobno pecivo, katerega je doslej primanjkovalo v vseh obalnih mestih. Druga mesta, kamor ne bo segla nova pekarna, bi morala organizirati po privatnih peko vsega takega peciva, kot ga okusnega prodajajo že vrsto let v Postojni.

Z mesom bodo težave, dokler ne bo naš razpoložljivi živinski fond tolikšen, da bo poleg vseh domačih potreb kril tudi potrebe Tržačanov. Absolutnega pomanjkanja mesa sicer ne bo, pač pa bo primanjkovalo mesa boljše kvalitete. Z jasnimi argumenti je bilo dokazano, da bi bilo stanje mogoče izboljšati, če bi šli na sklepanje pogodb med mesarskimi podjetji in gostinci. Pogodba mora poleg količine, kvalitete in dostavnih rokov obsegati tudi obojestranske penale, sicer ni pogodba. Tudi počitniški domovi, posebno večji, bi morali vnaprej skleniti take pogodbe. Tržna inšpekcija bo poskrbela za to, da bo meso, namenjeno za široko potrošnjo, res dano v ta namen, ne pa v uporabo takim gostincem, ki zaradi svoje nesposobnosti ne zna prevideti potrošnje mesa vnaprej. Tudi počitniški domovi ne bodo smeli več kupovati mesa v času, ko je v teku prodaja za široko potrošnjo; z mesnicami naj se domeni za ure, ko bodo lahko dvigali svoj kontingen, ne pa da bodo večali vrste prebivalstva ali pa poleg vrst odnali najlepše kose in razburjali čakajoče gospodinje. Glede perutnine pa se je koprsko podjetje »Mesopromet« obvezalo, da bo organiziralo zadostne količine po zmernih cenah.

Slabše je stanje s preskrbo rib, vendar je upati, da bo tudi v tem prišlo do izboljšanja, ko bodo gostinci s pogodbami vezali ribiška podjetja, da v roku dostavijo potrebne količine rib. Podjetja pa si bodo seveda — spet pogodbeno — morala zagotoviti te ribe tam, kjer jih je pač dobiti; če z Reke lahko zlagajo ribarnice v Ljubljani in drugod v notranjosti države, bodo tudi naša podjetja lahko kupila ribe na Reki, kadar sama ne ujamejo ničesar.

V preskrbi s pijačami je bilo v preteklih letih posebno občutno pomanjkanje piva. Za letos kaže, da tudi to vprašanje ne bo

več pereče. Podjetje »Pivopromet« iz Izole, ki v glavnem zalaže naše obalno področje, je n. pr. sporočilo, da bo letos lahko razpečalo 1,300.000 litrov piva, medtem ko ga je lani dobito samo nekaj nad 900.000 litrov.

Tudi glede ostalih pijač ni posebnih problemov. Veletrgovina »Prerad« v Portorožu je n. pr. dobila kredit 7 milijonov din za nabavo in vskladiščenje 10 vagonov steklenic mineralne vode. Podobno vskladiščenje je lani pomagalo, da prvič po vojni v vročih dneh v Portorožu ni zmanjkalo te pijače. Glede kokte, oranžade in drugih brezalkoholnih pijač pa so na posvetu sporočili, da se bo poleg lanskih domačih proizvajalcev, ki bodo seveda še povečali in izboljšali proizvodnjo, pojavilo z vrsto brezalkoholnih pijač v naših krajih tudi podjetje »Ljubljanske mlekarne«.

Tudi preskrba s sadjem in zelenjavom bo letos boljša kot v prejšnjih letih: za to jamči postojansko podjetje, ki je prevzelo nalogo, zlagati potrošnike našega okraja s tovrstnimi artikli. Na posvetu pravzaprav ni bil izražen nikakršen dvom v to, da bodo odslej naše prodajalne s

sadjem in zelenjavo bolje založene, pač pa so bile izrečene številne sugestije za kulturnejo trgovino s temi artikli.

Svet za turizem ObLO Piran, ki je že pretekli teden pretresal vprašanja preskrbe v sezonskih mesecih, je sprejel v tej točki sklep, da bo preko pristojnih organov zainteresiral domače zadruge in kmetijsko posestvo Seča, da bodo pripravili v skladu s terminskimi pogodbami, sklenjenimi z gostinci, zadostne količine povrtnine in sočivja, katero uspeva na našem področju. Računi so namreč pokazali, da bi 90 odstotkov zelenjave, potrebne za gostinstvo in prebivalstvo v piranki občini, lahko krili s izvodnjo na tleh občine.

jl

Pogled na ljubko brkinsko vasico Čelje v ilirsко-bistriški občini. Do tod je že dokončana skozi Brkine speljana Mladinska cesta, ki bo tudi letos med objekti, ki jih bo s prostovoljnimi delom gradila naša mladina. Če bo prav, bo cesta v letošnjem letu skoraj povsem gotova in se bo s tem tudi Brkinom in njihovim pridnim ljudem odprla pot v širni svet

V OBČINI ILIRSKA BISTRICA SO SPREJELI DRUŽBENI PLAN ZA LETO 1959

V skladu z začrtanim razvojem petih let

Na svoji seji 16. marca je Občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica sprejel plan za razvoj občine letos. Plan pomeni nadaljevanje doseganja gospodarske politike, njenega poglobitev in utrditev. Sestavljen je v skladu z ostalimi gospodarskimi plani za okraj in republiko, nastanja pa se na vse specifične pogoje zemlje pod Smečnikom, njenega doseganja razvijosti in njene možnosti. Sestavljen je bil ob natančnem analiziranju vseh možnosti, zato je realen in ga bo zmaglo občina uresničiti.

Osnovne težnje plana so: povečati fizični obseg proizvodnje in blagovne promete, da dosežeta okoli 92% skupnega povečanja po perspektivnem planu, delovno silo bodo zaposlili letam, kjer so izvrpane vse možnosti boljše organizacije in tehničkih postopkov, delovna storilnost naj bi narasta za 30%, povsod kjer se le da uvesti nagrjevanje po učinku, izboljšati živilenske pogoje z gradnjo objektov družbenega standarda, na vasi širiti in poglobiti kooperacijo, varčevati pri trošenju sredstev.

Se preden hezno preletimo posamezne gospodarske veje, moram podudari, da v primeri z leti nazaj in z bodočimi leti do izpolnitve perspektivnega plana, prav letosnji plan predvideva največji napredok. Vzrok so dokončne rekonstrukcije v industriji, razširjenja kooperacije in povečana delovna storilnost.

Za letos predvideva družbeni plan, da se bo povečal družbeni bruti proizvod za 27%, narodni dohodek pa za 25%. V denarju bi znašal letosni družbeni proizvod okoli 5 milijard 100 milijonov, narodni dohodek pa

2215 milijonov. Oba bi letos doseglia 81% plana za 1961. leto.

Zaposlenost naj bi letos prav malo narašča, porasti morata predvsem delovna storilnost in organizacija dela po sočobnih metodah. Dosej je zaposlenost hitreje naraščala kot je predvideval plan. V gospodarstvu bo letos skupno zaposlenih okoli 2000 ljudi. Nujno bodo morali tudi povečati strokovnost zaposlenih, izpopolniti vodilni kader po podjetjih ter razmisliti o delitvi delovnega časa.

Letosnje investicije v občini se bodo povečale za 7,5%. Skupno bodo znašale 440 milijonov. Evidno pri tem je, da se bodo negospodarske investicije povečale skoraj za polovico, v industriji zmanjšale za skoraj tretjino, v kmetijstvu pa kar potrošnje. Občina bo vlagala pretežno v kmetijstvo, trgovino in obrt ter v objekte družbenega standarda.

Industrija mora letos doseči po planu skoro 80% povečanja, ki je predvideno za leto 1961. Doseglo bo lahko le z vključitvijo nove kapacitete v Lesonici, z normalizacijo proizvodnje v Zadružniku, ki ima nekaj ozkih gril pri predelavi mleka in izdelovanju vinske kislino, z dopolnitvijo strojev v Topoli, z boljšo organizacijo dela in površino storilnosti. Ze prej smo poudarili, da je za letos predviden največji porast v obdobju 5 let. V industriji sami se bosta družbeni proizvod in narodni dohodek letos dvignila za 50% proti lanskemu letu. Delovna sila pa se bo celo zmanjšala! Skupno bodo letos v vsa industrijska podjetja investirali 182 milijonov din. Začeli bodo novogradnjo opckarne, o kateri govorijo že dle časa.

Kmetijstvo bo, podobno kot drugod, deležno velike pozornosti in potrošenih investicij. Cevap zmesek 37 milijonov ni velik, bo vendarle pomembno vplival na kmetijstvo. Upoštevati je treba, da bo deležno tudi posrednih investicij. Plan predvideva, da bi povprečni hektarski donos vseh kultur letos porasel za 20–25%. Seveda bo poleg investicij in samega kmetovanja edvisev uspeh tudi od vremena. Hibridno koruzo bodo letos predelovali na 23 ha. Lanskoletni uspehi niso zadovoljivi, ker so cestno akcijo slabo pripravili. Pri krompirju bo poudarek na predelovanju semenskih vrst v višjih legah in na zamenjavi semena, ki je izrojeno po nižinah. Priidelek kvalitetnega semena naj bi zadruge zagotovile na 309 ha travnikov. Predvideva, da bo letos pridelki sena pri tistih, ki so šli v kooperacijo podvoden. Urejati bodo začeli skupno 369 ha planinskih in krasnih pašnikov. Marsikje v nizinah bodo nujno meliorirane, ki jih bo izvajala Vodna skupnost Koper. Skupno je za letos v načrtu 520 ha v kooperaciji.

Za živilinov predvideva plan po rast goveje živine in omeljevit zakola telet. Doseganje število 440 rodovinskih krav so mora povečati za nadaljnih 100. Lani je mlečnost dosežala od 2161 kg v Knežaku do 3144 kg v Ilirski Bistrici, letos mora še nadalje narasti, ker ima Zadružnik še neizkorisnene kapacitete. Umetno osemejanje je zajelo celo področje in daje dobre rezultate. Letos naj bi spitali 650 prašičev v kooperaciji.

V sadovnjakih je za letos predvideno 60 ha za obnovno, nadaljevanje bodo že asanacijo sedanjih dreves in izločili najmanj 3000 neustreznih. Zadružni ustreznih vodnih razmer bodo že letos zasadili 6 ha nižinskega sveta s topoli okoli Prema, Topolca in pri Kosezah. Za naslednjata leta pa morajo letos pripraviti načrt za obnovno 200 ha nasadov sedanjih dreves in topolov. Letos bo potrošnja narasla za 30% na 1905 ton ali po 211 kg na ha obdelane zemlje. Kmetijska posestva v občini se bodo še nadalje utrdila, enako tudi KZ, ki bodo vse dejavnosti posvetile na kmetijstvu.

Gozdarstvo predvideva še nadaljnje omeljevit sečenje. Nadaljevanje bodo pogozdovanje na kakih 20 ha ter izboljševati zapuščene gozdne površine.

Gradbeništvo bo letos imelo za 200 milijonov dela. Najvažnejše je, da bodo tri četrti vseh gradenih objektov družbenega standarda: stanovanja, trgovine, ceste itd. Cestni promet se bo letos nekoliko povečal. Podjetje Transport bo dobito nova vozila in gradili bodo garaže. Za Brkinsko cesto je letos namenjenih 15 milijonov.

Trgovina bo letos doživelja še nadaljnji padec prometa na debelo in porast prodaje na drobno. Za izboljšanje trgovinske mreže bodo porabilni 21 milijonov: za trgovino živil, za novo prodajalno mleka z mlečno restavracijo, za mesnico itd.

Gostinstvo bo deležno 2.800.000 dinarjev investicij. Razširili bodo prostore v gostišču Triglav, Soča bi pripravila nove projekte, enako bo novo kavarno v Ilirski Bistrici. Počevati se bo morala strokovnost gozdnarjev in delovna storilnost.

Obrt bo dobila nekatere izboljšave. »Mizar« in »Planika« dobita novo opremo. S skupnimi močmi bodo odprli novo mehanično-servisno delavnico. Komunalna dejavnost predvideva letos 13%-porast svojega poslovanja.

S primerno prizadevnosti celotne občine bodo lahko rezultati plana za letos zelo pozitivni.

S. M.

NAŠI PROBLEMI PRED ZAČETKOM TURISTIČNE SEZONE

Zasebne sobe večajo hotelske zmogljivosti

Nekoliko pozno sicer, vendar nikakor prepozno je Svet za turizem ObLO Piran ta teden sklenil vrsto ukrepov, ki naj zagotovijo letos boljšo službo oddajanja zasebnih sob turistom. V Piranu in Portorožu, kjer vsako leto v glavnih sezoni zmanjka nastanitvenih možnosti v hotelih in počitniških domovih — do sedaj sklenjene pogodbе in veliki obisk naših obmorskih letovišč že v tako zgodnjih pomladih pa kažejo, da bo teh kapacitet le-

tos premalo tudi že izven glavnih sezoni — se je prebivalstvo z velikim razumevanjem za potrebe turizma začelo baviti z oddajanjem sob, končno pa v nadomestilu za utesnitev dobijo prav lep zasluzek. Kot že rečeno, je doslej šepala samo še služba razporeditev gostov po teh sobah. Da se temu odpomore, je svet za turizem pripravil osnutek občinskega odlokova o oddajanju zasebnih sob. Po tem odloku bo sobe oddajal lahko samo tisti,

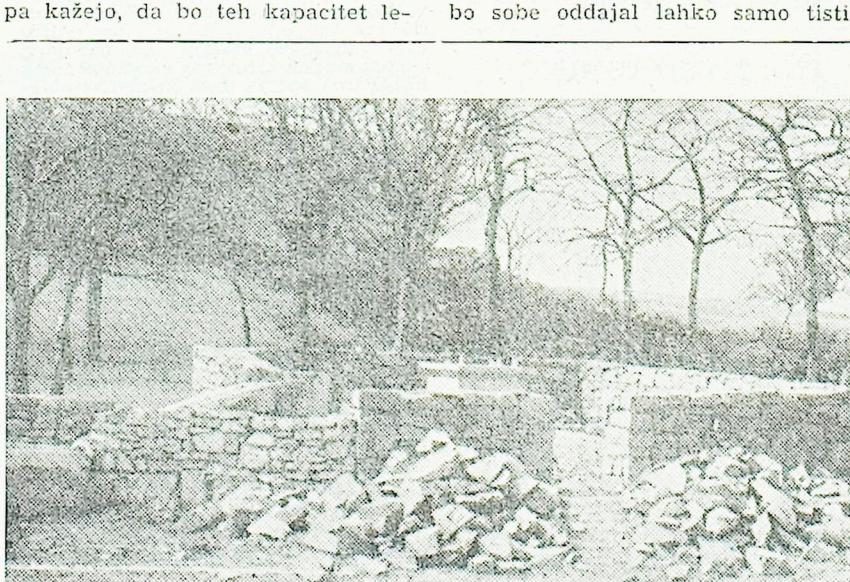
ki bo dobil dovoljenje za to. V ta namen mora vložiti pri potovalnem uradu, ali pri turističnem društvu predpisano prijavnico, na podlagi katere mu posebna komisija oceni in kategorizira sobo ter v skladu s kategorijo odobi tudi ceno, po kateri bo lahko oddajal sobo. Na podlagi te ocenitve izda potem ObLO dovoljenje za oddajanje sob. Novo v poslovanju s privatenim sobami je to, da potovalni urad ali turistično društvo — kdor bo pač opravljal recepcijo službo za sobe — ne bo provizije odtegal lastniku sobe, temveč si jo bo zaračunal pri gostu; bodo pa sobe letos nekoliko cenejše kot so bile lani, pač v skladu s cenami sob v hotelih in drugod. Jule

POTI POPRAVLJAJO

Pred časom so prebivalci vasi Puče in Koštabona sklenili na množičnem sestanku, da bodo s prostovoljnimi delom popravili vse tiste poti, ki jih uničujejo poletne nevihte. Zato so že z drobljem kamenja Zavoda komunalne dejavnosti občine Koper začeli pripravljati grušč in veseli so bili pomči kmetijskega posestva Brič—Puče, da jim je pripeljalo s traktorjem drobilec na delovišče. Predvideno je, da bodo moralni pripraviti okrog 400 kuhičnih metrov grušča, da bi popravili več vaških poti.

P.

Gornja slika kaže asanirani vaški vodnjak v Preložah. Takšne komunalne objekte pogreša še marsikatera vas v Brkinih in tudi drugod po ilirsко-bistriški in drugih naših občinah. Vodnjak je zamenjal stari odprt studenec, iz katerega so hrkati zajemali ljudje in je pila živila

VALDOLTRA

Sindikalna podružnica v bolnišnici Valdoltra ima svojo kulturno skupino, ki v počastitev 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ pripravlja akademijo s pestrim programom. Za paciente-mladino bo še posebna proslava.

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★

Nekateri naši otroci

Uspešna oblika sodelovanja skrbstvenih organov z rejniki in šolo — Stik z otroki

Vsi dobro vemo, da ni dovolj, da skrbimo le za zunanje pogoje in činitelje v otrokovem življenju: hrana, obleka, stanovanje in podobno. Otroku smo dolžni dati še veliko več — vzgojo, izobrazbo, svetovni nazor in ne na zadnjem mestu ljubezen in toplino. To smo dolžni vsi odrasli, kot starši in kot družba, še posebno kot socialistična družba. In vsi otroci so naši, tisti, ki jih imamo doma in tisti, ki jim iz tega ali onega vzroka kot družba nadomeščamo starše.

Ne bomo na dolgo in široko govorili, zakaj nekateri naši otroci nimajo staršev — nimajo zato, ker so jim umrli ali padli, ali pa nimajo, ker jih nočejo in niso zmožni vzgajati. Včasih take otroke dajejo v domove, kjer plačani vzgojitelji skušajo resiti, kar je še mogoče. Toda navadno je preveč otrok in premalo vzgojiteljev in tako se zgodi, da učitelj lahko skrbi le za tiste najnujnejše zunanje pogoje, ne more pa nuditi otroku enakovrednega nadomestila za izgubljeni dom, za toploto in prizadeto starševsko ljubezen. Skratka, že davno smo spoznali, da je družina tista celica, v kateri je največ pogojev, da bo nežni otrokov organizem dozorel v zdravega človeka, zdravega po telesu in srcu. In ko sem skupaj s skrbstvenimi organi naših obalnih mest, Kopra, Izole, Pirana, pa tudi Sežane in Postojne obiskala male rejence v Dutovljah na Krasu, sem se spomnila uniformiranih gojencev zavodov, njihovih v tla povesenih oči in apatičnosti. Take sem včasih srečevala na sprehodih. Bila je resnična raz-

lika: v Dutovljah so nas pozdravili veseli in nasmejni otroci, lepo oblečeni, brez zadrege so odgovarjali na naša vprašanja.

V dutovljski šoli so se skrbstveni organi sestali z rejniki, prijaznimi in poštenimi kraševci, ki so te sirote sprejeli kot svoje otroke in jim skrbno nadomeščajo starše, ter šolnik, da bi se skupno pomenili o uspehih in problemih. Seveda, težave so povsod, kdor ima otroke jih pozna. Zakaj bi bili rejenci drugačni, boljši ali slabši od naših otrok? Tudi med njimi, kakor med našimi, so pridni, pa tudi neubogljivi, živahni in mirni, taki, ki se radi učijo in taki, ki jim knjiga in šola ne diši. Toda so pravila, ki veljajo za vse enako: treba se je učiti, delati, ubogati. In za rejnika velja prav isto kot za starše: njihova naloga je, da naredi iz teh otrok poštene državljane. Pri tem je nujno sodelovanje s šolo.

Zato je bil ta sestanek nekoliko podoben tudi nenavadnemu roditeljskemu sestanku. Le da so vlogo staršev tokrat prevzeli skrbstveni organi, to se pravi zanimali so se za uspehe otrok in za težave, kih imajo v šoli. Gotovo ste bili že kdaj na roditeljskem sestanku in prav gotovo niste nikoli slišali samo dobro in hvalo. Otroci so pač različni, različni pa so tudi pedagogi in njihovi načini, različni so starši in rejniki.

Vendar bi lahko povedali tudi nekaj specifičnega, nekaj bolj konkretnega, kar je v neposredni zvezi z malimi rejenci, doma iz obmorskih mest in njihovimi kra-

škimi rejniki. Solo obiskujejo redno, ne zamujajo, ker jih ne preobremenjujejo z delom, rejniki se zanimajo za vse uspehe svojih varovancev, v večini primerov ne delajo razlike med svojimi lastnimi otroki in rejenci. Redki so tudi primeri, da poslušajo starše in ne skrbstvenih organov, ki so jim poveli otroke. Vsi starši namreč nimajo kvalitet, da bi lahko bili svojemu otroku dobrí vodniki v življenu. Za rejence se, vsaj v posebnih primerih, zanimajo tudi množične organizacije in šolski odbor.

Vsekotični, ki pride v reho, ima gotovo za seboj zgodbo, ki je navadno grenka in žalostna: ali je ostal sirota, morda je tudi nekaj let živel sam zase, ali je živel doma v težkih razmerah. Morda je tudi sam zagrešil kaj malega, v kar ga je pahnilo nezdružljivo okolje. Naloga rejnika in šole je zdaj, da mu dajo priložnost, da spozna, kaj je bilo napak in kako bi bilo prav. Vedno se to ne posreči, ampak pri pravilnem ravnjanju, z razumevanjem, ljubezni in brez občutka manjvrednosti, bo skoraj vsak normalen otrok našel pravo pot. Kaže, da se jim bo to v Dutovljah posrečilo.

Temu nadvse perečemu in potrebnemu sestanku so med drugimi prisostvovali tudi predstavniki trgovskih podjetij obalnih mest. Male in večje rejence so razveselili z darilnimi zavoji, ki so jih pripravili z izkupičkom trgovskega plesa v Kopru. Pri tem sta jim priskočila z razumevanjem na pomoč še podjetji Slavica in Primorski tisk. Prvo s popustom pri nakupu in drugo s knjigami, ki so bile v vsakem zavodu.

In zdaj sprašujejo na Krasu (v sežanski občini je okrog 70 rejencov), kdaj bo še drugod podoben sestanek.

Z. L.

Vzdolj sestanka je zavetnik

z

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Koper in Sidro obe točki s tujega

V četrtem kolu spomladanskega dela primorskega nogometnega prvenstva lahko govorimo le o dveh presečenjih: Koper je v Sežani premagal Tabor s 3:1, Sidro pa je slavilo zmago v Idriji s 6:3. Drugi rezultati so bolj ali manj pričakovani: Nova Gorica : Tolmin 3:0, Postojna : Anhovo 7:0, Primorje : Ilirska Bistrica 7:0 in Adria : Branik 3:2.

Zmagi Kopra in Sidra na tujih igriščih pa n' sta bili tako lahki, kot kaže rezultat. V Sežani je bila igra enakovredna, sem pa tja pa so bili domačini celo v premoči. Vendar se je napad Koprčanov, v katerem je bil najboljši Rozman, odlično znašel in spremeno izkoristil udobno priložnost za dosego gola, medtem ko so jih domačini zaradi oklevanja ali nespretnosti napadalcev zapravili. V napadu Kopra se je odlikoval kot strelec Poljsak, ki je zabil vse tri gole.

ROKOMET

OKRAJNO PRVENSTVO

PARTIZAN

V nedeljo je bilo na rokometnih igriščih v Ajdovščini zelo živahno. Zbrali so se namreč rokometni celega okraja in se pomorili v malem rokometu. Nastopilo je devet ekip, od tega 6 moških in tri ženske. Skupno je bilo odigranih 12 tekem.

Tekmovanje je bilo zelo dobro organizirano, le škoda, da se tega ni udeležilo več ekip. Disciplina je bila vzorna. Sodniki so sodniki pripravniki poduzele.

Za vse nastopajoče ekipe je bila to zelo dobra preizkušnja pred začetkom ligaškega prvenstva, ki se bo začelo na Goriškem 19. IV.

Izola spet ob dve točki

Izola : Maribor 1:2 (1:2)

Odlično moštvo Maribora je pričevalo na igrišče v Izoli spet rekordno število gledalcev (nad 1000), ki so bili s prikazano igro razmeroma zadovoljni, nikakor pa ne z rezultatom.

Izolani so bili v rahli premoči v obeh polčasih, ki pa je niso znali izkoristiti. Treba je pohvaliti borbeno in dobro kombinatorno igro napada, ki pa je povsem odpovedalo, ko je bilo treba suniti žogo v mrežo. Lahko trdim, da so Izolani zapravili najmanj štiri stodostotne priložnosti za dosego gola.

Prvi so prišli do vodstva Mariborčani po zaslugu Vidica. Izolani so nato začeli z nevarnimi napadi in izsiliли več krovov. Enega od krovov so izkoristili, ko je Januš poslal žogo z glavo v zgornji desni kot. Nekaj minut nato so Mariborčani postavili končni rezultat. Sodnik je dosodil enajstmetrovko zaradi prekrška v kazenskem prostoru. Kreač je z ostrom strelem zadel mrežo. Domači vratar se je sicer vrgel v pravo smer, vendar je bil strel preoster.

Ceprav bi glede na dogodke na igrišču bolj ustrezal neodločen rezultat, pa vendar ne moremo trditi, da je zmaga gostov nezaslužena. Mariborčani so bili tehnično

Nenavaden potek je imelo srečanje v Idriji. Sidro je že vodilo s 6:0, kar pa ni ustrezalo dogodkom na igrišču. Idrijčani so namreč zastreljali tri enajstmetrovke, razen tega pa je vratar spustil nekaj žog, ki bi jih lahko brez težav ubranil. Kljub izredni smoli, ki je spremjal domačine do stanja 6:0, pa niso vrgli puske v krouzo, ampak uprizorili serijo nevarnih napadov ter zmanjšali rezultat na 6:3.

Nova Gorica je brez težav premagala Tolmin. Rezultat bi bil lahko mnogo ugodnejši za domačine, če se ne bi gostje tako pozitivno branili in če ne bi njihov vratar reševal že brezupne situacije. Kljub premoči na igrišču pa moštvo Nove Gorice tokrat ni zadovoljilo in je na splošno prikazalo slabšo igro kot v prejšnjih srečanjih.

Na tekmacah v Ajdovščini in Postojni sta Ilirska Bistrica in Anhovo posredno odpovedali. Zlasti dobro so spet zaigrali Ajdovci, ki na spomladajščih igraju kot prejeli. Če bodo nadaljevali s takim poletom, potem jih bomo ob zaključku prvenstva zagotovo videeli na drugem mestu.

Kakor na vrhu tako se razvijajo ogroženi boji tudi na dnu lestvice. Ni prijetno biti na zadnjem ali predzadnjem mestu, zato je najbolj vroče takrat, kadar se srečata dva konkurenca z repa lestvice. V nedeljskem srečanju med Adrijo in Branikom v

OBALNA NOGOMETNA LIGA

V nogometnem prvenstvu obalne lige je v nedeljo Izola B premagala Vodno skupnost s 1:0, Koper B in Mehanehotechnika pa sta igrala neodločeno 2:2. Na lestvici vodi Izola pred Koprom B.

S sodelovanjem v FIZKULTURNI NABIRALNI AKCIJI bomo omogočili vsemu prebivalstvu zdrav telesni razvoj in razvedrilo!

Izola spet ob dve točki

Izola : Maribor 1:2 (1:2)

boljši, v napadu hitrejši in v obrambi bolj organizirani. Izolani so jih prekosili le v borbenosti in v odločnejših startih. To je domačinom prineslo tudi rahlo premoč na igrišču, ni pa zadostovalo za zmago ali vsaj za neodločen rezultat.

Lestvica:

Branik	15	11	2	2	52:19	24
Rudar	15	10	3	2	42:18	23
»Maribor«	15	8	5	2	31:25	20
»Ljubljana«	15	8	3	4	31:21	19
Kladivar	15	7	3	5	34:32	17
Krim	15	7	2	6	30:24	16
Sobota	15	6	2	7	54:45	14
»Izola«	15	4	5	6	20:26	13
Triglav	15	4	4	7	25:30	12
Grafičar	15	3	5	7	23:37	11
Slovan	15	0	5	10	14:43	5
»Jesenice«	15	2	1	12	17:53	5

V razpravi sta govorila tudi gosti — član IO republike zveze TVD Partizan Tomaž Savnik in znani koprski telesnovzgojni delavec dr. Svetozar Polič. Prvi je čestital koprskim telesnovzgojnem delavcem za uspehe na

Mirnu so zasluženo zmagali borbeni domačini in se tako vsaj zanesno rešili predzadnjega mesta.

LESTVICA:

Nova Gorica	15	14	1	0	75:15	29
Postojna	15	11	2	2	55:19	24
Sidro	15	9	2	4	38:19	20
Primorje	15	9	2	4	50:26	20
Tabor	15	8	1	6	38:34	17
Koper	15	8	1	6	34:39	17
Tolmin	14	4	5	5	37:31	13
Anhovo	15	5	1	9	24:39	11
Branik	15	4	1	10	24:43	9
Adria	15	4	1	10	23:49	9
Rudar	15	3	1	11	39:59	8
Ilirska Bistrica	14	0	1	13	15:79	1

V prihodnjem kolu bodo na sporednu naslednja srečanja: v Ilirske Bistrici Partizan : Rudar, v Piranu Sidro : Nova Gorica, v Tolminu Tolmin : Tabor, v Kopru Koper : Adria, v Nova Gorici Branik : Postojna in v Anhovem Anhovo : Primorje. Dogodek tega kola bo vsekakor srečanje v Piranu med Sidrom in vodečo Novo Gorico. Razen tekme Postojna : Nova Gorica je nedeljsko srečanje v Piranu ena redkih praktičnih možnosti, da bi Nova Gorica prišla ob kakšno točko.

NADALJEVANJE POREOČILA Z OBČNEGA ZBORA OKRAJNE ZVEZE TVD PARTIZAN

Nadaljevati z delom v tovarnah in vaseh

lanskem okrajnem festivalu telesne kulture ter za vzgledno sodelovanje s športnimi organizacijami, drugi pa je poudaril potrebo po utrditvi društva.

Med letosnjimi najpomembnejšimi nalogami bo priprava za zvezni zlet

Partizana v Beogradu. V ta namen bodo izvedli številna tekmovanja v športnih igrah ter pripravili številne televodavce za nastope. Razen rednih tekmovanj bodo jeseni organizirali tudi okrajni festival telesne vzgoje za kmekško mladino.

FINALE OKRAJNEGA PRVENSTVA DRUŠTEV PARTIZAN V KOŠARKI

Nezadržen vzpon koprskih košarkarjev

Postojna : Koper 63:60 (38:19)

V petek so bila v Postojni zaključena tekmovanja košarkarskega prvenstva društev Partizan okraja Koper za leto 1959.

Na finalnem turnirju, ki si ga je ogledalo nad 400 gledalcev, so se srečala mlađinska in članska moštva Partizana iz Postojne in Kopra, ki so bila na predhodnih polfinalnih turnirjih v Piranu in Postojni prepričevalno porazila svoje nasprotnike iz Pirana, Izole, Sežane in Ilirske Bistrice.

Zaključni turnir je potekel v znamenju sijajnega dvoboja med trenutno najmočnejšima košarkarskima centroma v Slovenskem Primorju. Koprski košarkarji so se predstavili z dovršeno in srčno igro, ki kaže na odločen in vsestranski napredok košarkarskega športa v našem okrajnem središču. Zdi se, da so doseganji letosnjki nastopi postojnskih in koprskih košarkarjev že pokazali, kako

ob zaključku letosnjega prvenstva je potrebno dati priznanje društvom, ki so se tekmovanja množično udeležili, in Okrajni zvezi TVD Partizan v Kopru, ki je prvenstvo organizirala. Mimogrede pa velja pripomniti, da je zveza tudi rok prvenstva društva Partizan izredno posrečeno izbrala, kajti številne tekme so našim košarkarjem pred začetkom tekmovanj v ligah samo v prid, o čemer pa bomo obširnejše spregovorili v prihodnji številki našega lista v komentarju o pripravah in izgledih primorskih košarkarjev v skorajnji košarkarski sezoni.

V predtekni sta se srečali mladinski moštvi oba društva. Po izenačeni igri so zmagali Koprčani z rezultatom 32:25 (17:18), najbolje pa so igrali pri gostih France, Pohlen in Klabjan, pri domačih pa Inocente in Cigan.

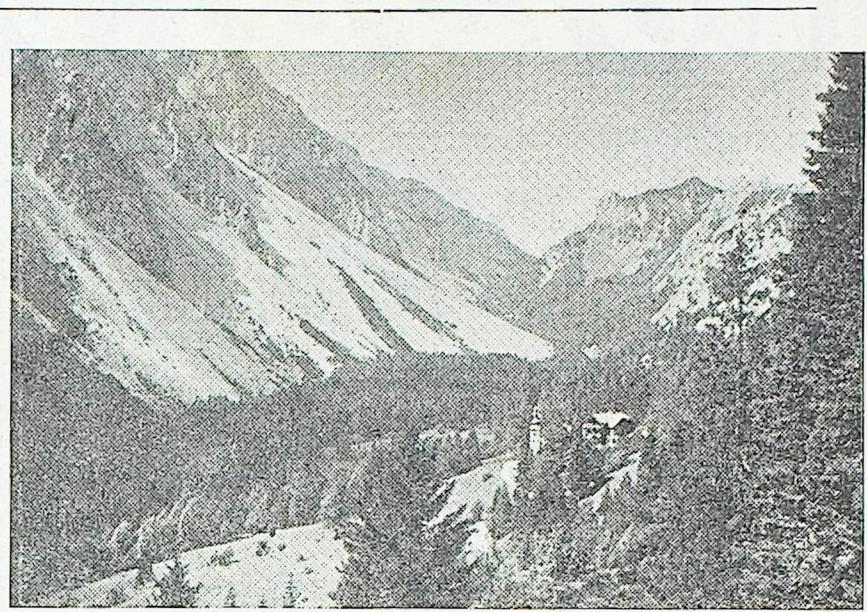
V finalnem srečanju članov sta moštvi nastopili v naslednjih postavah: Postojna: Tavčar 29, Bajec 6, Babuder 4, Pellaschier 16, Makarovič 8, Jurčič, Orel, Biasizzo, Lipovž in Borjančič.

Koper: Jakomin 10, Bandelj 25, Zerjal 2, Račman 1, Lavrenčič 2, Kalčič 20, Volk in Merkar.

Tekma, ki sta jo z manjšimi napakami sodila Prinčič iz Postojne in Sajna iz Sežane, je imela dva izrazito različna polčasa. Postojnčani so odlično začeli, pri čemer pa so v celoti ponovili izredno dobro igro iz polfinalnega dvobaja z Ilirske Bistroico. Prvi izredni hitrosti in ostri proti napadom domačih so bili tako Koprčani v prvem polčasu skorajda brez moči, kar kaže tudi rezultat 38:19 v korist domačih. V drugem delu igre so Postojnčani nekoliko popustili, medtem ko so gostje z izredno borbeno igro, prepleteno s soloakcijami Jakomina, Kalčiča in Bandlja, ki so bili tudi najboljši igralci koprskih vrste z zaporednimi koš nadoknadi veliko razliko iz prvega polčasa. Lahko rečemo, da bi se Koper s takšno igro, kakršno je pokazal v petek v Postojni, zelo dobro uveljavil tudi v republiški ligi.

Postojnčani so nastopili v dvoboju oslabljeni, ker je odšla trojica izkušenih igralcev na odsluženje kadrovskega roka v JLA.

M. A.

Ajdovščina živi zelo pestro športno življenje. Zlasti med mladino imajo najrazličnejše športne panege vedno več pristašev. Posebno se uveljavljata nogomet in mali rokomet. Ajdovščini igralci so se uspešno uveljavili v okrajnem tekmovanju društva Partizan na Goriškem in malem rokometu. Na sliki: streljanje sedmerca v tekmi med Ajdovščino in Dornberkom. Tekmo so prodorni igralci Ajdovščine odločili v svojo korist z rezultatom 15:4.

KUPUJTE BLOKE IN ZNAMKE FIZKULTURNE NABIRALNE AKCIJE!

Cotno. v svet ZANIMIVOSTI OD VSE POVSOD

ČASI SE SPREMINJAJO

Nekdaj vzhodnonemški državljan je javno izjavil, da je Walter Ulbricht butec, za kar mu je sodišče naložilo dvanaest mesecev ječe. Po delinkventovem mnenju je bila kazen previšoka in se je proti razsodbi pritožil z utemeljitvijo, da je svoječasno isto trdil o cesarju Viljemu in o Adolfu Hitlerju, pa je vsakič sedel le po tri mesece.

KOLIKO VZDRŽI SVINČNIK?

Iz česa je, kako nastane in kolikšna mu je cena, o tem smo si na jasnem. All ste pa že kdaj pomisili, kako dolgo bi lahko z njim pisali, da se povsem izrabiti? Neverjetno daleč bi lahko šil in njegovim plasom. Povprečno bi se dalo potegniti z njim 60 km dolgo črto. To bi bila n. pr. približna zračna razdalja med Komrom in Reko, med Ljubljano in Triglavom, med Mariborom in Rimskimi toplicami ali po železniški progi iz Ljubljane v Kranj in nazaj v Ljubljano.

Noči na Hawajih so te dni močno razgibane. Hula plešalke iz glavnega mesta Honolulu so močno zaposlene, razen tega pa pri svojem veselju niso osamljene — z njimi rajajo in se veseli skoraj vsi prebivalci. Vzrok? Hawaji so bili namreč pred nekaj dnevi slovesno priključeni k ZDA kot petdeseta zvezna država

Dosegel je Mars

Brezhibno oblečen in opremljen za polet v vesolje se je pojavil na zahodnonemškem letalsku Düsseldorf—Lohausen Mr. Arliss French iz Appletona v državi Wisconsin, ZDA. Zmagal je v tekmovanju, ki ga je razpisalo neko ameriško podjetje za kremo za britje in prejel nagrado: »Brezplačno potovanje na Mars«. Posrečio se mu je, kar je še reklame pri podjetju smatral za nemogoče: Zbral je 900 praznih tub kreme za britje.

Mr. French je zato zaprosil za obljudljeno potovanje na

Nemški letalski konstruktor Andreas Epp je pred časom izumil leteči krožnik. Ker doma ni našel razumevanja, je svoj izum prodal Kanadi, kjer so ga pravkar realizirali pri družbi »Avro Corporation«. Naprava je doseglje blestevne rezultate: hitrost 2900 km/h, dvigne pa se z zemlje s hitrostjo 400 m/sek

planet Mars. Kozmetično podjetje se je ob tej zahtevi znašlo v največji zadregi. Pa se je vendarle srečno izvleklo. Pregovorilo je Mr. Frencha, da je namesto na Mars potoval v Mars.

Po dolgem iskanju se je ameriškim reklamnim strokovnjakom posrečilo stakniti menda edino naselje na svetu z imenom Mars. Vasica leži v Zahodni Nemčiji v bližini Wesele ob Spodnjem Renu. Ima 78 prebivalcev ter spada pod občino Bislich. Tam se je vsemirski potnik zadržal tri dni, potem pa se je zadovoljen spet vrnil v ZDA — prvi »Marsov potnik«, ki je dosegel svoj cilj.

ZIVELA SMRT!

V Mexico City se je nedavno v nekem nočnem klubu pojavila elegantno oblečena mlada ženska ter je vse navzoče povabila na šampanjec. Edini pogoj je bil, da so vsako novo steklenico načeli z gromkimi kljici »Zivela smrt!« Ob treh ponoči je neznana gostiteljica poravnala račun za 247 steklenic šampanca, nato pa se je s pripombo, da so pravkar slavili njenog pogrebščino, ustreila.

KOLIKO LJUDI NA ZEMLJI?

Po poročilu časopisa Population Bulletin je bilo konec 1958 na vsej zemeljski krogli dve milijardi osem sto milijonov prebivalcev. V enem samem letu se je njihovo število zvišalo za 47 milijonov. Sedanjemu razvoju odgovarjače bo čez dobro deset let tlačilo naš svet ze skoraj tri in pol milijarde ljudi, leta 2000 pa kar šest milijard.

Kot mogočna ledena roka štrli proti nebu v led uklejeni svetilnik Muskegon na Michiganskem jezeru. Vso zimo so se morali svetilniški čuvaji boriti proti ledu in jih je odrešila še prihajajoča pomlad, ki je otajala led in rešila svetilnik grožečega objema

Jadranski sokoli

Danes zelo redke ptice, skoraj izreden pojav na naših oddaljenih otokih na Jadrani, so tako imenovani »južni sokoli«, sorodniki našega sivega sokola. Menda se edinole tam še držijo v vsej Južni Evropi. Njihovo število se manjša iz leta v leto. Na kopnem so malone izginili.

Nekje na samotnem grebenu ali neoblijudencem otočku si sokolski parček izbere svoje место in določi svoj življenski prostor, ki ga proti morebitnemu vsljivcu do skrajnosti ogorečno brani. Naši morski ribiči opazijo sokole le kadar ti štejejo plen ali preganajo neljubega gosta. Načelo je, da galebe in skalne golobe, če zaidejo v njihov revir.

Te redke ptice so potomeci nekdanjih udomačenih in za lov izvežbanih sokolov, ki so tudi v Evropi nekoč imeli svojo veliko ceno. Vzhodni narodi s sokolarstvom še nadaljujejo, na evropskem zapadu pa je te vrste lov le še skrajno redek pojav. Nekoč pa je prav tam izredno cvetel. Za tistega,

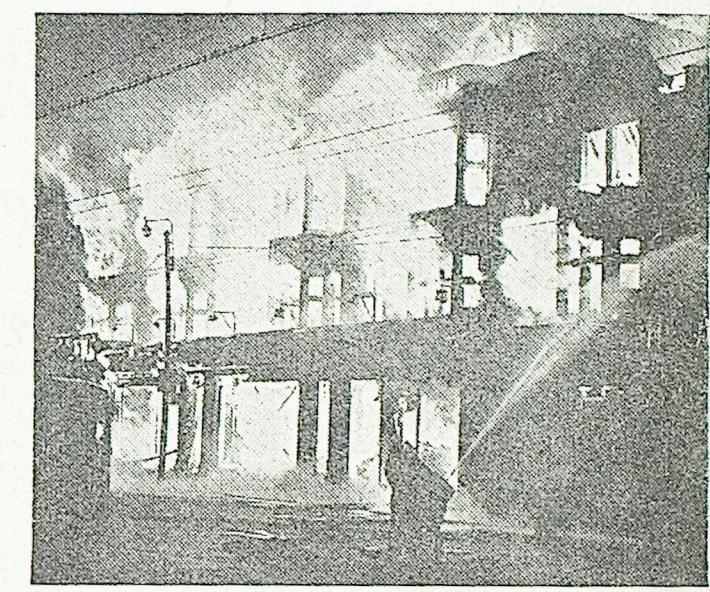
ki je ukral izurjenega sokola je bila n. pr. v Angliji dolčena smrtna kazen. Francoskemu kralju Filipu Avgustu so pri obleganju Akona Turki zajeli njegovega sokola. Vrnili ga niso niti za ponudeno od kupnino tisoč zlatnikov.

SPERRYJEVA NAGRADA ZA VOLKSWAGEN

Američan dr. Sperry je zaslovel z razvojem navigacijskih prilomočkov. Ustanovil je posebno, po njem imenovano nagrado za napredek na prometnem področju. Podeljuva je samo enkrat v letu. Nagrajenca izberejo štiri najpomembnejše ameriške zveze inženirjev. Za avtotehnično gradnjo nagrada doslej še ni bila nikdar priznana, daslavno prav Severna Amerika na tehničnih pridobitvah v gradnji avtomobilov ni revna. Lani pa so nagrada podeliли nemškemu Volkswagnu, ki v milijoni izvodov drvi po več kot sto državah širom po svetu. Pohvalili so njegovo enostavno gradnjo in majhne obravnavne stroške. Na Sperryjevi medalji je upodobljena zmaga človeškega razuma nad naravnimi močmi.

Ob svojem obisku v Londonu je šef sovjetske delegacije Mihajl Suslov položil venec na grob Karla Marxa na londonskem pokopališču Highgate. Gornja slika kaže sovjetsko parlamentarno delegacijo, ko polaga venec ob vznožje mogičnega spomenika ustanovitelju znanstvenega socializma.

Požar stoletja so nazvali strokovnjaki za ta vprašanja velikanski ogenj, ki je pred nekaj dnevi izbruhnil v nekem skladišču pohištva sredi Londona. Nad 200 gasilcev se je trudilo vso noč, da bi ukratili razbesneli element, kar pa se jim je le deloma posrečilo, preden je bila storjena velika škoda. V nekaj urah je požar popolnoma uničil dve veliki trgovski hiši, šest poslovnih zgradb in 33 stanovanj. Na cesti je ostalo brez vsega 65 družin, katerih članji so komaj rešili golo življenje.

Jack London: SMOKE BELIEVE

43

Ležala sta v dveh plitvih kotanjah. Dimač se je tiščal vanjo, kakor bi bil prilepljen. Toda ne glede na to bi bil gotovo zdrsnil z nje, če ne bi visel na vrv. Bil je na robu prepada, pa ni mogel videti vanj. Preteklo je več minut. Med tem časom sta premišljevala, kaj ukreniti, in se z mrzlično naglico učila umetnosti, kako ostati na strmem ledu, ki je bil spolzek kot riba. Mali mož je spregovoril prvi.

»Oh!« je vzduhnil. Čez nekaj trenutkov pa je dejal: »Če moreš, izkoplji si s čevljem oporo v led, potem pa popusti vrv! Morda se bom lahko obrnil. Poskus!«

Dimač je storil, kar mu je bilo rečeno, in si potem ob vrv počinil.

»Bo že šlo,« je rekel. »Povej mi, kadar boš pripravljen; samo naglo naredi, kar misliš.«

»Kake tri čevlje pod sabo vidim, kamor bi mogel upreti svoje pete,« je pojasnjeval Karson. »Kakor bi trenil, pa bo storjeno. Ali si pripravljen?«

»Sem.«

Zdrsnil je tri čevlje navzdol, se obrnil in sedel. Težko delo.

Se teže pa je bilo Dimaču ostati na svojem mestu. Z vso silo svojih mišic je tiščal ob neznačna oporišča v ledu. Pogledal je navzgor k tovariu. Opazil je rumeno bledočo njegovega ogorelega obraza, v katerem menda ni bilo niti kapljice krvi. Zahotel se mu je videti tudi svoj obraz. Ko pa je opazil, kako Karson s tresočimi se rokami odpira nož, je bil prepričan, da je konec. Mislil si je, da je malega moža obšla groza pred smrto in da bo preprezal vrv.

»Ne brigaj se z-z-z-zame,« je Karson jecljal. »S-s-saj se ne bojim, samo moji živeci, z-z-zlodej jih vzemi. T-t-trenutek, pa bom dober.«

Dimač ga je motril, kako je sključen v dve gubé, z ramo med koleni, trepetajoč in ves okoren, z eno roko vlekel za vrv, z drugo pa sekal in dolbel v led oporo za svoje pete.

»Karson,« mu je komaj slišno rekel Dimač, »medved si, sa te kakšen.«

Karson se je nasmehnil, pa ta smeh je bil prepadel in prisiljen. »Nikoli nisem mogel prenašati višine,« je признаł. »Še vselej me je obšla groza. Saj ne boš nejevoljen, če si za hip počinem, da se mi v glavi razkadi? Potem bom pa tele luknje poglobil, tako da te bom lahko potegnil k sebi.«

Dimaču je postal toplo pri srcu. »Poslušaj, Karson! Najpametnej bo, če prerežeš vrv. Saj me ne boš mogel spraviti k sebi in zakaj naj bi bila izgubljena oba, če se eden lahko reši. Potegni z nožem, pa bo mir besedi.«

»Tih!« je bil užaljen odgovor. »Kdo vodi reševalno delo, ti ali Jaz?«

Dimač je opazil, da je pri tovariu jeza potlačila razburjenje. Njemu samemu pa so živeci čedalje bolj popuščali, ker je uvideval, da ne more storiti ničesar drugega kot ležati kakor zmlinčen na ledu.

Obupen jek in hiter klic: »Drži se!« ga je posvaril. Z vso silo je pritisnil obráz k ledu, da ne bi zdrsnil. Zaučil je, da je napetost vrv odjenjala, in spoznal, da Karson polzi proti njemu. Tako dolgo se ni upal pogledati navzgor, dokler ni začutil, da se je vrv zopet napela. Karson se je zadnji hip ujel.

»Kmalu bi bilo po naju,« je Karson jecljal. »Zdrsnil sem tri čevlje niže. Zdaj pa čakaj, da izdolbem nove luknje. Če bi se ta vražji led le tako naglo ne topil. Kdaj bi bila že na varnem!«

Z levico je nategoval vrv, ki je držala Dimača na njegovem mestu, z desnico pa je z odprtim nožem dolbel led. Preteklo je deset minut.

»Čuj, kaj sem napravil,« je zaklical Karson. »Vsekaj sem v ledu opore za pete in za roke, zase in zate. Zdaj

bom polagoma vlekel za vrv, ti pa plezaj, ampak počasi in previdno. Najprej pa bom za nekaj hipov krepko nategnil vrv, da se boš lahko znebil nahrbtnika. Si me razumel?«

Dimač je prikimal in neskončno previdno odpel oprte. Skomignil je in Karson je videl, kako je nahrbtnik padel na led, zdrsnil čez rob prepada in izginil.

»Zdaj pojde pa še moj za njim,« je rekel. »Le miren budi in čakaj.«

Pet minut nato se je začelo plezanje navzgor. Dimač si je najprej otril mokre dlani ob rokave, potem pa začel lesti. Plazil se je po trebuhi in si je kar moči pomagal s koleni in komoleci. Največja opora, čeprav po sebi zelo slabia, mu je bila vrv, brez katere bi bil takoj zdrsnil nazaj. Kljub svojim krepkim mišicam ni mogel tako ročno plezati kakor Karson. Bil je pač štirideset funtov težji. Ko sta prelezla tretjino poti in je stena začenjala postajati bolj strma, led pa manj hrapav, je začutil, da napetost vrv odjenjuje. Karson se je vzpenjal čedalje bolj počasi; da bi se ustavil, pa ni bilo priložnosti. Kljub obupnemu naporu Dimač ni več mogel dalje. Začel je drseti nazaj.

»Jaz grem!« je zaklical. »Jaz tudi,« je sikitil Karson skozi stisnjene zobe. »Odreži!«

Dimač je začutil, da se je vrv napela. Očividno si je Karson prizadeval zaustaviti se na spolzkom ledu. Pa zmanj. Zdržema je drsel navzdol, najprej mimo mesta, kjer je bil prej počival. Dimač se je ozrl navzgor in zaledil Karsona, ki je ležal na hrbitu, divje otepal z rokami in nogami in iskal opore, kjer bi se uprl silovitemu drsenju. Ko je Dimač zdrsnil preko roba, se je čudom začudil, kako da ni strmoglavl. Stena nameči ni bila navpična, ampak poševna. Napeta vrv mu ni dala, da bi prenaglo spolznil po strmini in tako se je ustavil na polici, ki je štrlela iz ledu na robu prepada. Karsona ni mogel videti. Ležal je nameči na prejšnjem Dimačevem mestu.

»Ti presneta stvar!« je slišal Karsonov glas.